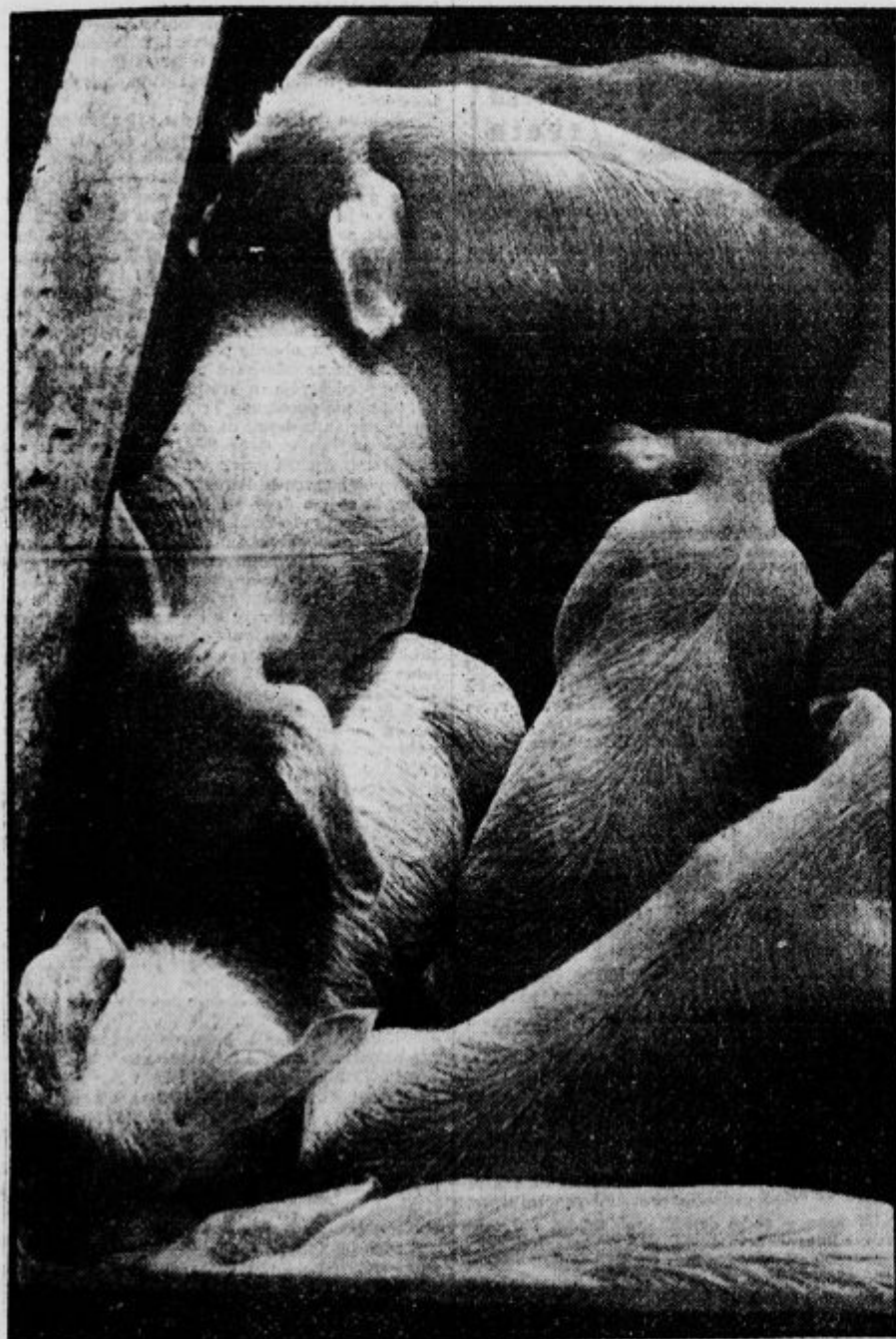

Domoljub

V Ljubljani 28. maja 1942-XX

55 - Štev. 22

Pomlad v svinjaku

V ogledalu

Nevoščljivost se tolaži

Tonče prezira ves svet in mu ni prav nič mar, kaj svet o njem sodi. Modrijani so bili taki. Morebiti je tudi Tonče tak modrijan? Boste vprašali. Prav gotovo Tonče sam o sebi sodi, da je res pravi modrijan. Zato pa tako zviška gleda vsakršno nečimurnost, ki se greje na božjem soncu. Pa vendarle ni prav nobeden modrijan, ker se iz sveta le zato norčuje, ker ga svet dovolj ne časti, ker mu ne izkazuje dovolj tiste veljave, kakršno si v svoji domišljavosti želi. Zato pa tako prezira ves tisto veljavnost, ki jo ljudje izkazujejo drugim, ne pa njemu.

To njegovo ravnanje ni prav nič drugega kakor zgolj potolažena nevoščljivost. Večkrat se namreč dogaja, da se človeška nezadovoljnost in užaljenost zateče k preziranju priznanja in časti.

Blagor pa mu, kogar je preziranje tega sveta privedlo k resničnemu preziranju svoje časti in veljavnosti.

Pometajmo pred svojim pragom!

Greš malo na sprehod ali pa imaš kake druge male opravke. Ko greš mimo tuje hiše, vidiš tamkaj nekoga, ki sloni in gleda skozi okno. Tvoja sodba je brž narejena: Tale človek pa ves ljubi božji dan zija skozi okno. Kakšen lenuh!

Oni drugi, ki gleda skozi okno, pa si v istem hipu o tebi takole misli: »Tale človek pa ves ljubi božji dan postopa. Le kdaj neki dela?«

Morebiti oba pretiravata, morebiti pa imata kar oba prav, tega jaz ne vem. Vem le to, da nihče rad ne vidi napake na sebi, da pa se človek takoj spotakne ob prav taki in tolikšni napaki, ki jo vidi na svojem bližnjem.

Tudi molk ni zmeraj zlato

Ce človek kaj več hodi po svetu, večkrat naleti na sila zgovorne ljudi, ki so že po svoji naravi zgovorni in družabni. Komaj dva docela tuja si človeka sedeta v isti kupe na vlaku, pa zgovorni že začne živahen pogovor. Vse mogoče reči ti pripoveduje, ti pa molčiš, ne črhneš besedice v odgovor, nakar tudi zgovorni nekam začudeno umolkne, in zdaj oba molčita.

Zakaj tako molčiš? Sam sebi praviš, da ne maraš poslušati prazne slame, ki jo oni tujec mlati. Če bi pa samega sebe malce bolj natanko od znotraj ogledal, bi morebiti spoznal, da le iz gole mehkužnosti in lenobe nisi odgovarjal, ker bi morebiti rad kaj prijetnejšega mislil, ker se ti ne ljubi niti misliti niti govoriti. Morebiti pa je tudi tvoj posov kriv, da oni tujec ni bil vreden tvojega odgovora, ker se ti je za malo zdelo, da se te takle preprosto neznance predrzne sploh ogovarjati. Kaj pa, ko bi bila tvojega molka malce kriva tudi tvoja akopost, ker si videl, da je zgovorni tujec nekam revno oblečen, pa si se precej zbal, da bi te utegnil poprositi kake podpore.

Ne vem, kaj te je pičilo, da nisi hotel govoriti, lep pa tvoj molk ni bil.

RAZGLED PO SVETU

Vojna poročila

V severni Afriki so bili manjši boji ogledniških oddelkov.

V Sredozemskem morju je italijanska torpedovka potopila angleško podmornico. — Od 16. do 20. t. m. je pri letalskih napadih osnih letal na Malto nad tem otokom bilo sestreljenih vsega skupaj 14 angleških letal.

Na Atlantskem morju je bil najvažnejši dogodek, da je 22. t. m. italijanska podmornica »Barbarigo« pod poveljstvom korvetnega kapitana Enza Grossija potopila veliko ameriško oklepno »Maryland«, ki je imela nad 31.000 ton ter nad 1400 mož posadke. Junaki poveljnik je zaradi tega bil povzidan v fregatnega kapitana. — To se je zgodilo ob brazilski obali. Sicer pa so italijanske podmornice v tem morju potopile še tri velike angleške ladje. — Nemške ladje pa so blizu ameriške obale potopile dne 18. t. m. 17 ameriških ladij, dne 22. t. m. pa kar 23.

Na ruskem bojišču so Nemci dne 16. t. m. zavzeli mesto Kerč. Rusi so, da bi obvarovali Kerč, začeli ofenzivo pri Harkovu, ki pa so jo Nemci zajezili ter od 19. do 21. t. m. uničili tamkaj 510 ruskih tankov. Sami so potem s protinapadi omajali rusko silo.

Na Tihem morju sicer ni bilo posebnih dogodkov, pač pa so Japonci začeli prodirati v kitajsko provinco Junan ter hočejo od treh strani napasti Cungking, glavno mesto Čangkajškove Kitajske.

Uporaba streliva na vojnih letalih

Te dni je opravil neki nemški letalski oddelek svoj 4000 polet nad sovražno ozemlje. Ta oddelek je doslej zmetal nad 3 milijone bomb in drugega razstreliva ter je v 10.000 urah poleta premeril nad 3 in pol milijona kilometrov zračnih poti.

Do zmagovitega konca

Veliki nemški dnevnik »Frankfurter Zeitung« piše: »Italija je kot sredozemska sila že sama na sebi v neprecenljivo korist Nemčiji in je v manj ko dveh letih odstranila prvotno nadmočje Angležev ne samo v Sredozemlju, marveč je tudi bistveno prispevala k znatnemu oslavljenju Anglije. Italija je učinkovito nastopila na raznih bojiščih ter bo dala v bitki prihodnjega polletja Angležem odgovor, ki so si ga zaslužili. Dokazala bo, da je trdno na nogah in do skrajnosti odločena, nadaljevati borbo ob nemški strani do zmagovitega konca.«

Zakon o zaščiti matere in otroka

Te dni so v Nemčiji objavili nov zakon o varstvu matere in otroka. Predvsem prepoveduje novi zakon, da bi bila bodoča in doječa matere zaposlene z deli, ki lahko ogrozijo zdravje matere in otroka. Šest tednov pred in po porodu morajo biti matere popolnoma oproščene dela. Za čas dojenja prejemajo matere posebno doklado. Bodoče in doječe matere ne smejo biti zaposlene s težurnim delom, pa tudi ne z nočno in praznično zaposlitvijo. Kdor bo odšel odpustil blagoslovljeno mater, bo kaznovan.

Gledanje v daljavo v bolnišnicah

Nemčija je prva uvedla javno gledanje na daljavo. Pri javnih postajah za gledanje na daljavo v Berlinu kažejo male slike kakor tudi velike posnetke v rednih sporedih. Zdaj so del spremenili za gledanje na daljavo namestili po berlinskih vojaških bolnišnicah. Na ta način bodo ranjenci s postelje imeli zanimive predstave. Poleg radia in filma bodo deležni najnovejših pridobitkov izuma, ki mu strokovnjaki po sedanjih vojni obetajo veliko bodočnost.

Z vodikom napolnjeni baloni

Nemški listi objavljajo: Sovražnik uporablja zadnji čas v različne namene svobodno leteče okrogle balone v premeru 2 do 3 metrov. Napolnjeni so z vodikom in zgore v več metrov višini.

sokim plamenom. Prebivalstvo naj se zaradi nevarnosti opeklin najdenih balonov ne dotakne. Če imajo baloni vrvi, jih je treba privezati k drevesu, plotu ali kam drugam. Pri tem se ne sme potegniti balona docela k tlom in se ga ne sme dotakniti.

Ker niso poslušali navodil

Milanski list »Il Sole« poroča: Na Madžarskem so oblastva odredila, da se odvzamejo živilske karte onim lastnikom vrtov, ki niso poslušali navodil oblastev, da je treba namesto cvetlic zasadiati na vrtovih zelenjavo. V mestu Pecs so oblastva naložila takim lastnikom celo denarne kazni.

KRATKE z vsega sveta

Od 24 milijard mark v juniju 1940 na 55 milijard mark v marcu 1942 so zrastle hranilne vloge pri hranilnicah v Nemčiji.

Za 4 marke pri hektolitru so zvišali cene piva v Nemčiji.

Angleške, avstralske, novozelandske in kanadske koristi na Japonskem zastopa sedaj Švica. 4000 bolgarskih delavcev so mobilizirali za gradnjo novih cest v Dobrudži; delo vodi nemška tvrdka »Todt«.

90.000 živorojenih otrok je bilo v l. 1941 na Finskem; čez 30 let niso imeli tolikšnega letnega porasta.

Prirejanje plesnih zabav po gostilnah je prepovedal madžarski notranji minister.

Veliko tvornico za proizvajanje celuloze in papirja iz traja je začela graditi Romunija v Cernestu.

Madžarsko trgovinsko pravo je s 15. majem v veljavi v novopriključenih madžarskih krajih, v Bački, Beranji, Prekmurju in Medmurju.

Skoraj tri milijone dreves štejejo sedaj bolgarski oljčni nasadi. Središče bolgarskega oljčnega pridelka je kavalski okraj.

Od 2096,49 na 2664,81 kg v letu 1941 so dvignili v Romuniji pridelek zlata.

Anglija je odstopila ameriški državi Venezueli otok Anatre in je tako zopet izgubila eno svoje oporišče v zahodni Indiji.

600.000 kg je vrgla zbirka bakrenih predmetov v Bolgariji za potrebe narodne obrambe.

V Franciji si močno prizadevajo, da bi po vsej državi razširili gojenje svilopreke in tako povečali pridelavo svile.

Oblačilne karte je sedaj uvedla tudi Avstralija. Veliki roji koblic so se pojavili v posameznih turških pokrajinah; koblice pokončujejo z vsemi razpoložljivimi sredstvi.

Cete Združenih držav so te dni zasedle nekatere pasove ozemlja republike Panama, ležeče ob znanem prekopu.

V Parizu je umrl kardinal Henry Baudrillart, rektor katoliškega vseučilišča in pariški nadškof.

Letos poteče 2000 let, odkar je sv. Peter prvič stopil na rimska tla.

»Minsker Zeitung« se imenuje nemški dnevnik, ki je začel izhajati 15. aprila v Beli Rusiji.

54 rudarjev je izgubilo življenje ob eksploziji v nekem premogovniku v Osagu v Ameriki.

V kratkem bo odpotovalo v Berlin odposlanstvo turških častnikov.

Vse ozemlje ob ameriški vzhodni obali snatra Amerika za vojno področje, je izjavil general Drum.

120 kron je zadel danski kralj te dni v danski razredni loteriji. Srečal

500 Sloveških žrtev je povzročil zadnji potres v Ekvadorju; vasi Rio Chico in Bellavita sta popolnoma porušeni.

3 do 4 milijone ton soje bo letos predvidoma pridelala jugovzhodna Evropa.

Najboljši in najcenejši slovenski tednik je »Domoljub«

ZGODBICE

»Kraljevi brat«

V Ameriki je taka navada, da ima na določene dni vsakdo pravico, obiskati predsednika Združenih držav ter mu stisniti desnico. Tak sprejem traja od 10 popoldne do 4 popoldne. Za vsakega predsednika je to velika muka, ker marsikomu ob tem sprejemanju desnica kar oteče.

Američani, ki so zlasti pred svetovno vojno prihajali v Evropo, so kar koprneli, da bi tudi v Evropi bili sprejeti na kakem vladarskem dvoru, kjer bi lahko temu ali onemu kralju stisnili desnico. Ameriški poslaniki so včasih imeli velike stisniti zaradi tega, ker so njihovi rojaki od njih zahtevali, naj jim izpolnjujejo sprejem na dvoru. Ameriški učenjak Andrew White, ki je dvakrat bil ameriški poslanik v Berlinu, je napisal v svojih spominih celo vrsto zgodbic o tej stvari. Zelo smešna zgodba pa se pripoveduje o ameriškem poslaniku Whitelawu Reidu, ki je leta 1914. bil poslanik v Londonu.

Nekega dne sta se zglasila pri njem gospod in gospa Brown, farmarja iz Arizone, ki sta iz svojih gozdov in prerij prišla v London ter hotela kralja in kraljico videti. Na poslaništvu so jima povedali, da je gospod poslanik hudo zaposlen. Mislili so, da so se ju s tem odkrili. Toda ta dva sta weak dan bila na poslaništvu ter prečala, kdaj ujameta svojega poslanika. Nekega dne se je poslanik v gala obleki peljal na kraljevi dvor, kjer je bil slavnostni sprejem vseh diplomatov. Ko je pred kraljevo palačo izstopil, da bi odšel po stopnišču v sprejemno dvorano, sta iz nekega kota planila nanj oba Brownova ter se mu obešila pod pazduho: »Zdaj sva vas pa dobila in ne odnehava prej, preden naju ne privedete pred kralja in kraljico.« Poslanik se je zvišal, pa ni nič pomagalo. Trmasto sta silila h kralju. Ko je poslanik dejal, da ne more tega doseči, sta ga kar okregala: »Kako? Ali mar angleški kralj ni prijatelj Američanov? Ali je mar tako predrzen, da bi hotel zavrniti dva svobodna ameriška državljana, ki nočeta drugega, kakor da mu prijateljsko stisneta desnico?« Tako je beedel gospod Brown. Gospa Brownova pa je gostolela: »Kraljica prav gotovo ne bo zavrnila svobodne ameriške gospe, saj sem jaz prav tako gospa kakor ona.«

Tako govoreč sta privlekla poslanika do drugega stopnišča, kjer je bil naravnost vhod v sprejemno dvorano, na eni strani pa je bil stranski prostor. Poslanik poprosi svoja dva rojaka, naj malo počakata, ter stopi v tisti prostor, kjer se je sprehal lakaj (eluga) v najslajnejši uniformi, ki je bila vsa z zlatom obšita. Poslanik brž stopi k lakaju ter mu nekaž zašepče na uho, nato pa stisne v roko nekaj zlatnikov. Lakaj pokima, poslanik pa brž odhiti k svojima rojakoma.

»Moja žena je že mislila, da nama hočete pobegniti, pa se vam ne bi bilo posrečilo, ker bi bila prišla za vami,« ga pozdravi gospod Brown.

Poslanik pa se hinavsko nasmehe ter pravi: »To je bilo kaj ljubeznivo ob vaju, vendar sem jaz medtem za vaju nekaj ukrenil. Kralj ima zdaj čez glavo dela, kar ravno zdajle vlada, pa vaju ne more sprejeti. Sprejel pa vaju bo kraljev brat.«

»Če kralj vlada, izvršuje pač svojo dolžnost. Napak bi storila, ko bi ga pri tem motila. Zadovoljiva se z njegovim bratom.«

Poslanik odvede oba zakonca v tisto stransko dvorano, kjer je na svilenem naslonjaku mogočno sedel lakaj. Poslanik je svoja dva rojaka važno predstavil »Njegovi kraljevski visokosti«. Gospod Brown »kraljevemu bratu« seže v desnico ter mu jo krepko stisne, rekoč: »Kako vam kaj gre, kraljevi brat?«

»Dobro, zelo dobro, gospod Brown,« odvrne lakaj.

Nato stisne lakaju desnico še gospa Brownova ter pravi: »Hudo rada bi spoznala še vašo ženo.«

»Oh, to pa res obžalujem. Moja žena je hudo obolela, leži in ne more nikogar sprejeti.«

»To je tudi meni močno žal,« pravi gospa Brownova. »Povejte ji, da ji pošim skorajšnje zdravje in da sem hudo obžalovala, ker ne bi mogla spoznati take ameriške gospe, kakršna sem jaz.«

»Prav gotovo bo zaradi tega močno nesrečna,« odvrne lakaj.

Nato so vsi trije odšli od »kraljevega brata«. Zunaj sta se oba Brownova zahvaljevala in se polovila od poslanika. Le gospod Brown je nekaj momljal, da bi prav za prav imel pravico samemu kralju seči v roko.

Kaj je NOVEGA

Dr. Lambert Ehrlich - umorjen

Morilec iz osvobodilne fronte umorili katoliškega duhovnika

V torek zjutraj so pred Ljudskim domom zavratni komunistični morilec s strel umorili enega izmed najbolj vzglednih katoliških duhovnikov vsehiljskega profesorja g. dr. Lamberta Ehrliche, skupaj z njegovim spremljevalcem diakonom Rojcem, ko se je vračal od maše domov.

Dr. Ehrlich je organiziral katoliške dijakke, zato je bil trn v peti partizanskim morilecem, ki so ga zaradi njegovega katoliškega delovanja obsodili na smrt in zdaj umorili.

Naj bi po nedolžnem prelita kri tega plemenitega katoliškega duhovnika in gorečega Slovenca bila tako maščevana, da bi nesrečni zapeljanci vendarle enkrat spoznali, kaj se skriva za to krvavo partizansko krinko. Ljubi Bog, da bi Ehrlichova krvava žrtev ne bila zastoj za naše preskušano ljudstvo!

d Služba božja na Slinovcah. V ponedeljek, 1. junija bo v cerkvi Matere Dobrega sveta na Slinovcah sv. maša za naše rojake. Ker bo ta dan sejem, bo udeležba gotovo številna.

d Uradne objave. Pretekli teden je priobčilo časopisje uradne razglase o povračilu potnih in selitvenih stroškov bivših jugoslovanskih civilnih državnih uslužbencev, o porazvrstitvi državnih cest Ljubljanske pokrajine in o finančni ureditvi Preveda.

d Za predsednika Zavoda za zadrugištvo je postavljen g. Bogomil Remec.

d Za izrednega komisarja pri Prevodu je imenovan fašist dr. Karel Scala.

d V Rimu je bil obsojen neki Dumano na 5 let ječe, ker je kot dnevničar v finančnem ministru razširjal napačno vest, da bo zaseženih 30% hranilnih vlog.

d Za gradnjo protiletalskih zaklonišč je dalo doslej notranje ministru vsoto 460 milijonov lir.

Kdor rad bere »Domoljuba«, ima najcenejše razvedrilo!

d Vsi oni poljedelci, ki so pod orožjem, bodo dobili posebne poljedelske dopuste, ki bodo trajali ob času košnje po 15 dni, v času mlače pa 30 do 45 dni.

d Srebrno sv. mašo sta obhajala pred kratkim znana slovenska župnika g. Alojzij Kodermac in g. Stanko Stanič. Obema zaslužnima gospodoma želimo skupaj z njihovimi župljani in vso deželo: Na mnoga leta!

d Jajca v harmoniki. Neka prefrigana gospodična, po imenu Koron, se je vsak teden najmanj po enkrat vozila z vlakom proti morju. Zmerom je imela pri sebi veliko harmoniko, kakor da bi bila strastna glasbenica, ki se ne more ločiti od priljubljenega instrumenta. Karabinjerjem se je nazadnje le zazdelo čudno in so pogledali v notranjščino harmonike. Na svoje veliko presenečenje so v njej dobili kar cel zaklad: 100 jajc in 5 kilogramov masla. Vzeli so blago, razen tega pa se bo morala gospodična zagovarjati pred sodiščem.

d Po ledenih možeh je začela dnevna toplota od dne do dne hitreje naraščati in je n. pr. v Ljubljani dosegla v ponedeljek, dne 18. maja že +25,4° C.

d Nove vžigalice. Zastopništvo državnih monopolov sporoča, da bodo v teh dneh stavljen v prodajo vžigalice italijanskega izdelka po istih cenah kot v kraljevini Italiji. Prodaja za občinstvo se bo pričela s škaticami po 50 komadov vžigalice švedskega tipa po ceni lir 0,25 poedina škatica.

d Dobavljanje matičnih izpiskov. Vsem, ki žele dobiti matične izpiske, sporočamo: Začetek maja se je osnoval za bvirše kamniško okrajno glavarstvo matični urad v Kamniku. Prizadeti naj naslavljajo svoje vloge na: »Landrat des Kreises Stein — Kreissippenamt in Stein« — torej ne več na Zentralmatrikenamt in Krainburg. Za one iz radovljiškega okraja ostane kot dozdaj: »Landrat in Radmannsdorf, Kreissippenamt«.

d Školovske konference, ki je bila 20. in 21. maja v Benetkah, se je udeležil tudi nadškof C. Margotti.

d Trafikanti ob nedeljah ne smejo prodajati tobaka in tobanih izdelkov, pač pa lahko ves določen delovni čas prodajajo časopise, razglednice in podobne predmete.

d Uklenjeni vlaki. Z 19. majem so ukinili na proгах Ljubljanske pokrajine nekatere vlake. Podrobnosti zve vsak na železniški postaji.

d S srebrno hrabrostno kolajno je bil odlikovan poročnik-pilot Boris Premru.

d 14 gostila so zaprli v Rimu, ker niso mogli lastniki izkazati odrezkov krušnih nakaznic za neke količine kruha.

d 9 ton rib je zajel te dni na svoji motorni ribiški ladji ribič Josip Bignan iz Genove.

d Zgodovinski krstni kamen kralja Venčeslava, dragocen starinski predmet, ki so ga v 17. stoletju prenesli iz Hrvaške v Italijo, je dobil zdaj v dar hrvatski Zagreb.

d Razmerje med kg in litrom je oblast določila kot sledi: liter je 0,915 kg. Tako odgovarjata 2,5 decilitra olja 228 gramom.

d Cene črešnjam, marelicam in jagodam. Pristojno ministru je določilo sledeče cene: češnje 195 do 290 lir, marelice 190 do 250 lir, jagode 270 do 500 lir, grah 150 do 250 lir, fižol v stročju 210 do 290 lir, zgodnja čebula 95 lir, vse za 100 kg.

d 24. svojega sina je te dni povila 45 letna Grazia Mihela Cerignole. Sosedje so mater bogato obhodovali.

d Nezgoda za nezgodo. Na stopnicah je padla in si zlomila desnico 23 letna služkinja Marija Juršičeva iz Ljubljane. — Pri padcu si je poškodoval levico 41 letni posestnik Jože Rigler iz Gor. Laše pri Sodražici. — Avtomobil je podrl 5 letno Anico Zrimškovo iz Rudnika in jo poškodoval po vsem telesu. — S sekirjo se je hudo usekal po roki 17 letni posestniški sin Franc Stricelj iz Osojnika v občini Semič. — V jami se je plast zemlje zrušila na 34 letnega rudarja Antona Drčarja iz Gor. vasi v občini Mirna. Plast mu je zlomila desno nogo. — Pri padcu pred ljubljansko škofijo se je močno pobila na glavi Katarina Protelj, 49 letna hči posestnika iz Luč pri Zalni. — Na stopnicah lokomotive je padel in si zlomil levico Slavko Osredkar, 42 letni strojevodja iz Ljubljane. — Pri padcu si je zlomil nogo 18 letni soboslikar Franc Boh iz Stranske vasi pri Semiču. — Pri zidarskih delih v Novem mestu si je zlomil nogo 18 letni delavec Sattler Franc iz Prečne.

NOVI GROBOVI

† Jože Oražem

V Mostah pri Ljubljani je v četrtek 21. maja zapustil solzno dolino Josip Oražem, dolgoletni moštanski župan, ugleden trgovec in posestnik. V soboto 23. maja se vrlega pokojnika položili v grob na pokopališču v Stepanju vasi ob izredno veliki udeležbi pogrebcev iz vseh slojev naroda.

Pok. Josip Oražem je bil vedno odličen član naših katoliških vrst. Doma je bil iz Ribnice in je prišel v Moste kot železničar. Po svoji pridnosti in sposobnosti se je kmalu povzpela med vodilne osebnosti moštanske občine. V dobi njegovega dvajsetletnega županovanja so sezidali krasno ljudsko šolo, napravili vodovod, elektrarno in kanalizacijo. Izrednega pomena je bilo Oražemovo uspešno delo na socialnem polju. Povsod je pomagal in lajšal gorje. Marsikomu je pripomogel, da je prišel do svoje hišice. Pokojnika prištevamo k soustanoviteljem naše moštanske fare.

V 72. letu starosti je Bog Josipa Oražma poklical k Sebi. Trdno smo prepričani, da bo On, ki vse ve, vzornemu slovenskemu rojaku milostljiv sodnik, zakaj dobra dela, ki jih je pokojnik v svojem življenju toliko napravil, so šla z njim.

Slava Oražemovemu spominu! Preostale tolaži Bog!

V St. Vidu nad Ljubljano sta umrla 49 letni posestnik in zidar Franc Pečar ter 42 letna Antonija Vašlva, soproga dimnikarskega mojstra. — V Gradcu je odšel v večnost znani celjski industrialec 93 letni Adolf Westen. — Na Bledu so pokopali 49 letnega pekarskega mojstra Gregorja Ravnika. — Na Vrhniki je 15. maja v Gospodu zaspal ugleden mož 85 letni Matija Pečkaj, posestnik in ključar župne cerkve sv. Pavla; v njegovo hišo so prihajali sama dobra časa, ki jih je zelo rad prebiral. — V Vinkovcih je zapustil solzno dolino kompozist Josip Jiranek, svoječasn dirigent orkestra Glasbene Matice v Mariboru. — V Trebnjem je zapel mrtvaški zvon posestnici Mariji Jutraš, — V Južni Argentini je odšel h Gospodu pa večno plačilo slovenski misijonar Janez Zamjen. Deloval je nad 41 let v Srednji in Južni Ameriki. — Na pokopališču v Hrovači pri Ribnici so položili k večnemu počitku 50 letnega družinskega očeta Klana Franca, uslužbenca trvdke Rudež. Pokojni je bil zelo spoštovan in priljubljen. — V Mariboru je odšla v večnost v visoki starosti 90 let zasebnica Antonija Teršovec, v starosti 71 let pa zasebnica Jožefa Kraic. — V Celju so umrli: Anton Cvahte, Emil Marolt, Franc Zupanc, Ivan Ornič, Ivan Koštomaj in Konrad Dečman, vsi iz Celja; dalje so umrli v celjski bolnišnici: Ana Kallenege iz Polzele, Urška Jošt iz Škofje vasi, Justina Dobovšek iz Dobrne in Jerica Šerbek od Svestega Florijana pri Rogatcu. — V Mariboru so še umrli: 52 letna žena brivca Kristina Praprotnik iz Središča ob Dravi; 51 letni občinski uslužbenec Rudolf Škrobar in 75 letni bivši zidar Alojzij Kovačič. — V Studenci pri Mariboru je v starosti 70 let odšel v večnost Jožef Rimele, upokojenec državnih železnic. — Na Ježici so pokopali posestnico Francisko Štrn. — V Ljubljani so odšli v večnost: upravnik glavne carinarnice v pok. Anton Cigač, mešan Ivan Sever, učiteljica Marija Vodopivec roj. Velušček, dolgoletna šivilja pri trvdki Mikuz Jožefa Breznikar, trgovec in posestnik Anton Mencinger, bivši konjeniški polkovnik v ruski carski armadi Aleksander Dimirgriev in diakinja I. razreda meštanske šole Čuk Terezija. — Naj počivajo v miru! Preostale tolaži Bog!

Najcenejši, najboljši in najzanimivejši tednik je brez dvomno »DOMOLJUB«!

Okrog sosedov

• 5,4 milijona kun čistega dobitka je dosegla lani zagrebiška pivovarna in tvornica slada.
• Pri mestarskem premoženiku bodo odprli kop Neretva. S tem bodo dobili dnevno 200 ton več premoga.

• Stanovska zastopstva. Hrvatski uradni list je objavil te dni pravila o stanovskih zastopstvih tiskarskih delavcev, zasebnih nametencev, obrtnikov, industrijev, trgovcev, svobodnih poklicev, občinskih službenikov in v pokojnih. Vse te obvezne ustanove imajo skupno stanovsko organizacijo.

• Izbira najboljših. Na poklicni šoli v Celju, ki ima 32 razredov in 1100 učencev, poučuje 37 izbranih učnih moči. Tu uče večinoma delavske sinove in hčerke iz mesta in okolice. Poklicne šole pripravljajo mladino za razne obrti in za višje strokovne obrtne šole.

• Belgrad je za leto preiskrbljen s moko, je izjavil zastopnikom tiska pooblaščenec za gospodarstvo v Srbiji.

• Kino za 20.000 gledalcev so nedavno odprli na Jelačićevem trgu v Zagrebu. Poldrugo uro trajajo predstave predvajajo brezplačno.

• Starost zagrebiške vseučilišne. V državnem arhivu v Zagrebu so našli listino cesarja Leopolda iz l. 1699, s katero je bila tedanja jezuitska akademija v Zagrebu uvrščena med univerze. Po tem takem je zagrebiško vseučilišče staro 273 let.

• Na balin. Iz zdravstvenih razlogov se bodo morali vsi šolski otroci v Srbiji ostrižiti na balin in bodo tudi za naprej smeli nositi le kratke lase. Pravijo, da med mladino nova odredba ni napravila veselja, pač pa med belgradskimi brivci.

• Pijančevanje zatirajo. Policia v Tuzli je izdala ostre ukrepe proti pijančevanju in ponočnjakom. Med drugim je na javnih razglasnih deskah objavila imena vseh oseb, ki so jih zalotili v opitem stanju ali po policijski uri na cesti. Seveda je vse prizadele tudi kaznovala z visokimi denarnimi globami.

• Davčne olajšave. Načelnik pokrajinske uprave na Sp. Štajerskem je izdal predpise o obdavčenju prebivalstva, ki prinašajo znatne davčne olajšave. Tako bodo odslej pobirali samo polovico dohodninskega davka, davka na delniške družbe in vojne doličke. Davek od premoženja bodo zvišali šele s 1. aprilom 1943. Dosedanji dopolnilni davek k zemljiškemu in hišnemu davku so s 1. januarjem 1942 odpravili.

• Oddaja bakrenih predmetov v Zagrebu. Po Slov. narodcu z dne 18. maja povzemamo: Da bi se zagotovile potrebne sirovine za proizvodnjo moderne galije, je zagrebiški župan odredil prijavo vseh cerkvenih zvonov, bakrenih kotlov in posode, izdelane iz bron in medi. O oddaji, odnosno o nakupu teh predmetov bodo izdali še posebne ukrepe.

• Srbski ministri predstojnik Nedić je te dni govoril po belgradskem radiu in pozval srbsko delovno ljudstvo, naj ne išče zasluzka po mestih in tovarnah, ampak naj v korist domovine pridno obdeluje zemljo.

• Rešil se je smrti, ker se je sam prijavil. Mesar Jože Prager z Nižnjega Avstrijskega se je nedavno prijavil pri pristojnem oblastvu in izpovedal, da je od pričetka sedanje vojne do lanskega poletja skrivaj zaklal 41 govedi, 31 telet in 3 svinje. Potem se je skesal in prenehal s skrivnim klanjem. Izročen je bil posebnemu sodišču na Dunaju, kjer so mu zavoljo lastne tožbe priznale s smrtno kaznijo, pokoril pa se bo osem let v ječi ter mora plačati 38.000 mark globe in 12.000 mark za povračilo škod.

• Spremembe v zagrebiški nadškofiji. Zagrebiški nadškof je izvršil večjo spremembo v vod-

S klobukom ali brez njega

Angleški učenjak dr. Driton trdi, da je nošenje klobuka pri moških glavni vzrok plešavosti.

Moške klobuke izdelujejo iz gostega, težkega in toplega blaga, skozi katerega zelo težko prodira zrak. Tako nastaja pod klobukom velika, čisto nevdržljiva toplota, ki se stalno stopnjuje, ker nima nobenega izhoda. Na ta način po daljšem času lasje izgube svojo naravno moč, organizem začne odpovedovati, to pa povzroči izpadanje las. Zaradi velike toplote se začne delati na koži prhljaj, ki je največji sovražnik las. Po mnenju dr. Dritona je pleša modri odgovor našega organizma in namig, ki nas opominja, da poleti ni zdravo nositi težkih klobukov, narejenih iz goste in tople klobučevine.

NAŠI VELIKI MOŽJE

Josip Marn

Pomembni čelnik, odlični katoliški častnik in znameniti zgodovinar slovenske književnosti Josip Marn se je rodil leta 1882 v Dragovskem v župniji Stangi nad Litijo. Branja in pisanja ga je po takratnem običaju naučil domači župnik. Ko pa je bilo Marnu sedem let, je že prišel v Ljubljano v višjo ljudsko šolo ali normaško l. 1889. Tu je seveda obiskoval tudi gimnazijo v l. 1893 do 1895, bil je gojence Alojzjeviča, kot skoraj vsi odlični naši možje tiste dobe. Naslednja štiri leta je bil Marn v bogoslovju in postal l. 1895. mašnik. Kaplanoval je samo v Horjulu, takoj nato pa je prišel v Ljubljano kot profesor za verouk in slovenščino in nadomestil Metelka. Po smrti kateheta Globočnika je dobil mesto stolnega veroučitelja na ljubljanski gimnaziji l. 1899. Štiri leta nato pa je postal tudi stalni profesor za slovenski jezik. Nekaj let pred svojo smrtjo je postal še častni kanonik ljubljanskega kapitlja, umrl pa je v Ljubljani l. 1893.

Marn je že v gimnaziji kazal izredno zanimanje za verske in narodne svetinje, saj je že kot šestletnik l. 1894. začel priobčevati članke nabožne in rodoljubne vsebine v Jeranovi Zgodnji Danici. Navratilovem Vedežu in pozneje v Janežičevi Slovenski bčeli. Kot na gimnaziji, je tudi v bogoslovju deloval za narod in vero med svojimi sošolci pismeno in ustno. Komaj je dokončal bogoslovje, že je istega leta poslovenil sveto pismo. Razume se samo ob sebi, da je Marn kot profesor vse svoje življenje izredno močno vplival na svoje slovenske dijakke in jih navduševal za vero in delo med narodom.

Kot profesor slovenščine na naši gimnaziji je Marn v kratkem postal izredno delaven in marljiv kulturni delavec. Že leta 1893. je izdal po daljšem študiju starocerkvenoslovansko slovnico, istega leta je uredil v proslavo tisočletnice apostolov sv. Cirila in Metoda spominsko knjigo z naslovom »Zlati vek in je v nji sam napisal daljšo vrsto člankov. Istega leta je tudi sam popotoval v Velehrad na proslavo slovanskih apostolov in učiteljev.

Ves čas je bil Marn odličen sodrnik Jeranove Zgodnje Danice, saj je vanjo napisal dolgo vrsto člankov verske, nabožne in slovstvene vsebine. V letu 1896. je nekaj mesecev celo nadomestoval Jerana kot urednika tega lista. V narodno prerođenem smislu je deloval Marn v šoli, sestavljal mnogo učnih načrtov za slovensko gimnazijo in ljudsko šolo, za katero je zahteval, da mora biti krščanska, narodna in praktična. Bil je odličen član in odbornik Katoliške družbe in je imel v nji mnogo navdušenih govorov. Prav tako je bil odličen učil in odbornik Katoliškega tiskovnega društva, matice vseh slovenskih katoliških društev.

Kot katoliški častnik pa ni sodeloval samo pri Zgodnji Danici, marveč je bil prav od ustanovitve pa do svoje smrti odličen sodrnik Slovenca in

vanj pisal izredno živahne in jedrnatne članke ter v njih branil strogokatoliško in narodno stališče v vseh vprašanih slovenskega javnega življenja. Iz vseh teh člankov odmeva njegov boj za resnico, ki mora zmagati tudi v javnem življenju. V njih se je odločno boril za neokrnjene pravice katoliške vere v slovenskih šolah. Katoliško časopisje mora po njegovem mnenju pravečati vse za zmago katoliške misli, saj je prav to časopisje imenoval edejanje apostolsko.

Pomemben je Marn tudi kot knjižni kritik in zgodovinar. Kot ocenjevalec leposlovnih del je zmerom zagovarjal mnenje, da je lepo eamo to, kar se strinja z božjo idejo, prava olka mu je samo tista, ako je človek v mišljenju in djanu kristjan; če pa to ni, je vea njanja olka lošen plašč, ki odeva znotranjo praznoto ali pa duševno gnulobco. Pesmi in leposlovna dela sploh je Marn podobno kot Jeran potemtakem nekoliko preostrog in prezkostrno ocenjeval. Napisal pa je v »Slovenec« v času od 1874—1890 izredno dolgo vrsto odličnih življenjepisov pomembnih naših velikih mož, med njimi Copa, Barage, Vodnika, Kopitarja, Bleiweisa, Koscega, Slomska, Levstika in drugih.

Marnovo življenjsko delo pa je Jezitnik. To je knjiga, ki obsega nič manj kakor 30 letnikov. Že leta 1893. je namreč začel Marn v Učiteljskem tovarištvu priobčevati članke o slovenskem pravopisu pod naslovom: »Pomenki o slovenskim pisanju«. Pozneje je dal tem pomenkom skupen naslov Jezitnik in je v njem odedel govoril ne samo o pravopisnih vprašanjih, marveč tudi o slovenski književni zgodovini. V Jezitniku je Marn napisal prve obširne opise slovenskih kulturnih delavcev in o vsakem izmed njih zbral toliko gradiva, da ga še danes ta dan uporabljamo za vir najštevnejših podatkov, kadar koli hočemo podrobno govoriti o življenju in delih naših velikih mož. Ta Marnova književna zgodovina ni torej lepo zgodovinsko razvojno podana in pisana, marveč so to le posamezne podrobne razprave o naših književnikih od 16. do 19. stoletja.

Končno je pomembno tudi Marnovo kulturno delo pri Slovenski matici, pri kateri je sodeloval od njene ustanovitve, pa do svoje smrti. Bil je stalno njen odbornik, dolgo časa njen podpredsednik, zadnjih sedem let pred svojo smrtjo pa celo njen predsednik. Njegovo tridesetletno delovanje pri tem društvu je izredno plodovito, saj je v teh dolgih letih napisal premnogo člankov in razprav v Letopisih Matice Slovenske, v zbornikih, ki jih je ta družba začela izdajati prav na Marnovo pobudo. Marn je uredil tudi znamenito Kopitarjevo spomenico 1880. ob stoletnici rojstva tega velikega slovenskega učenjaka. Bil je tudi načelnik književnega odseka pri Matici in kot tak je dvignil društvo in našo književnost do visoke stopnje in slovesa.

stvu posameznih župnij v svoji nadškofiji. Tako je med drugim imenovan arhidjakon Franc Tovornik za upravitelja župnije Carevdar, Fr. Jazbinšek, dosedanj kaplan v Dugem selu, pa za upravitelja župnije Gjelekovec.

• Telovadno in športno skupnost so ustanovili v Litiji. Te dni so priredili tudi gozdni tek, ki se ga je udeležilo 120 tekmovalcev in tekmovalk.

• Nad 214.000 delavcev in nameštencev je sedaj zavarovanih na hrvatskem državnem področju.

• 300.000 prebivalcev ima po najnovejših podatkih Zagreb. Lansko leto se je v hrvatski prestolnici naselilo 50.000 ljudi, v glavnem so uradniki in njihove družine, pa tudi drugi zasebniki.

• Družine vseh tistih državnih uradnikov, katerih redniki padejo v službi hrvatske vojske v borbi z notranjimi državnimi neprijatelji, bodo prejemale pokojnino, ki bo odgovarjala višini pokojnine državnega uradnika s 36. službenimi leti.

• Samo 5 kg živil smejo potniki na hrvatskih železnih prenašati s seboj. Prevoz večjih količin živil je dovoljen samo z dovoljenjem pristojnih prehranjevalnih oblasti.

• Nesreča ne počiva. V Kranju je skupina delavcev navratila sod, v katerem je bil špirit. Špirit so pili in se z njim zastrupili. Več oseb je umrlo, nekateri pa leže bolni na svojih domovih. — Železničar Franc Eržen je na vožnji z železniškim vozilom na progi iz Kranja v Podnart začel z desno nogo med kolo, ki mu je zmečalo prste. — V St. Vidu na Koroskem je lokomotiva odrezala obe nogi 51 letnemu železničarju Janezu Seberju. — Avto je povozil in hudo poškodoval Franca Korbana, nameščenega pri Piklovi tvrdki v Mariboru. — 20 letni kamnoseki pomočnik Koban Franc iz Račje se je v Mariboru s kolesom zaletel v tovorni avtomobil. Pri tem je tako nesrečno padel s kolesa, da si je zlomil desno nogo v kolenu in se hudo poškodoval na obeh rokah. — Gostilničarka Ljudmila Hribnik je v Mariboru padla po stopnicah in si zlomila levo roko. V Rožpohu pri Mariboru je neki kolesar povozil sedemletnega učenca Jožefa Brunčka in ga hudo poškodoval. — V Sp. Dupleku so se otroci igrali s fiobertovko, ki se je sprožila in zadela 14 letnega učenca Fr. Krapša iz Maribora.

(Dalje.)

Kmalu je v lonec pogledala lakota, ki je ubila dovipe in zadušila celo posem, ki je stoletja niso mogla pregnati. Ljudje so se vračali k zemlji. Kopalci so vrteli, obdelali zadnjo zaplato zemlje in ekoparili s polento, katere so se že odvadili. Najhujše je udarilo po vozniki. Na njivah so zasejali deljelo in prav nič jim ni kazalo, da bi jo preorali. Preponosni so bili, da bi se sklonili k zemlji. Stikali so glave in pobajali po gmajnah.

Neke srede popoldne pa je po prašni cesti privozil avto in se ustavil pred Ludvikovo gostilno. Iz voza so stopili trije gospodski možje. Eden z zlatimi očali in veliko aktovko je vprašal po županu. Ludvik jih je uslužno povabil v gostilno in ukazal Elzi, naj se hitro preobleče in pripravi gosposko sobo. Sam je tekel po župana.

Iz voza so stopili trije gospodski možje

«Nekaj bo», je spetoma ugibal. «Boš videl, da se bo preobrnilo!»

«Gorje, če se ne bo!», je pripomnil župan. Pred sobo sta si zavahala brke, Ludvik se je odkaljal in zapel hodnično erajo. Odpiri je vrata, se nerodno priklonil in predstavljal župana. Previdno se je umaknil, in ob priprtih vratih prisluškoval. Mladi gospod s kodrasto frizuro je velel županu, naj se uspe. Tolmačil mu je z živahnimi kretnjami, da pripravi vse potrebno za gradbo dveh novih cest, ki bosta speljani po dolini. Zahteval je pojasnila o starih cestah in izpraševal, čigave so parcele, po katerih bi zgradili nove ceste, široke in asfaltirane.

Gospod višji inženir je kadil debelo cigaro. S prstom je krožil po veliki karti in prekladal načrte. Župan je ponudil dišečo smotko, da mu ne bi pošla beseda. Ludvik je ujel novico o cestah. Obraz se mu je razširil, zadovoljno si je mel roke, pridiral v kuhinjo, kjer sta dva fanta nagajala natakaricam in zmagovalno zašepetal: «Saj sem vedel, da se mora izpreobrniti! Punce, naredite najboljši grifaji, prav pri kosteh! Sam je tekkel v klet in natočil najboljšega. Oblekel si je nov jopič, pogladil razkuštrane, oševale lase, obrisal roke in oblastno dajal povelje. «Elza, hudičana, obrni se in postreži! Fanta, hajd pod goro in pokličita furmane! Tako naj pridejo! Punce, kuhajte in cvrite, naj vrag odnese celo vas, če ne bomo obogateli!»

Fanta eta tekla pod goro, dekleta so cvrle in Elza, vsa rdeča in v zadregi si je popravljala lase in urejala kratko obleko, da bi gostom ugajala na prvi pogled. Nategnila je svilene nogavice, vzela v roke veliko taso etare salame in koketno stopala pred očetom, ki je nosil šlefan kakor vojak bajonet.

Gospoda v sobi je bila v živahnem pomenku. Postrežljivi gospodar, dobro vino, dišeča gnjat in mladostna gosposkična so gostom očividno ugajali. Inženir je ponudil Ludviku etolico, mladi tolmač pa je pomežiknil Elzi, da jo je spreletelo po vsem telesu.

Na mizi je rastla pred očmi nova cesta. Inženir je velel tretjemu doščecu, nervoznemu pisarju, naj sestavi zapisnik. Županu je bilo všeč, da je prisedel Ludvik. Prevzel mu je vsaj besedo, da je župan nemoteno posegel v salamo. Obravnavali so

točko za točko. Vse je šlo gladko, ker sta bila moža dobro poučena in gospod višji inženir zelo uviden.

Preostala je še zadnja točka: material, vozniki, delavci. Ludvik je pridno nalival in zgovorno razkladal: «Nič naj ne skrbi gospoda inženirja! Vse se bo našlo, dobro in poceni. Kamnolomi so v gori, posek v gmajni, vozniki prvovrtni, delavcev pa na izbiro. Samo ukazati je treba in kmalu začeti! Vsi pojdejo gospodu inženirju na roko, posebno on, Ludvik, ki poleg župana najbolj pozna razmere.»

Prešli so v podrobnosti. Toliko in toliko kuščnih metrov kamena, peska, najmanj šest voznikov, delavcev pa okrog osemdeset. Z delom se začne že naslednji teden, do zime mora biti izpeljana vsaj ena cesta. Inženir bo poslal stroje, pri Ludviku se bo naselil polir, orodje pride z železnico, denar pa bodo izplačevali vsako soboto. Razdeliti je treba delo: Ludvik naj bi zbral delavce in voznike, župan, ki je imel trgovino, naj oskrbi prehrano, polir bo vodil delo, on pa, inženir, bo nadzoroval. Pregled kamnolomov in peska se bo vršil v par dneh po posebni strokovni komisiji.

Podpisali so zapisnik in spravili akte. Ludvik je skočil v kuhinjo in vse razborit priganjal kuharice. Inženir je odšel z županom na vrt da bi se malo shladil. Elza je pospravljala mizo in pogrnjala nov prt. Tolmač Bertio je spravljal pisarja iz sobe k točilnici, sam pa pomagal Elzi, da je vse lepo uredila tako, kakor se spodobi za višjo gospodo.

Ujel je Elzo za roko in sladko zašepetal: «Gospodična, kako Vam je ime?»

«Elza!», je vsa žareča odgovorila. «Lepo ime, sladko ime! Jaz imam rad taka imena, še rajši pa take gospodične!»

«Lepo vas prosim», se je navidezno otepalo dekle. Obiel jo je okrog pasu in ji gladil lase. «Elza, midva se biva imenito razumela, kaj ne?» Menda ja!», je vzdihnila in se mu naslonila na rame. Zunaj se je zaslišalo hupanje. Otroci so se zbrali okrog avta in pritekali na hupo. Ludvik jih je napodil, da so se razkopili. Ko je pa izginil v vežo, so spet pritekli k avtu in trobili.

Z vrta eta prišla inženir in župan. Oba eta se zasmejala, ko eta našla Berta in Elzo v objemu. «Smo že začeli graditi!», je nagajivo dejal inženir. «Betoniramo!», je ves nasmejan pripomnil župan.

Sedli so in južinali. Zunaj v veliki sobi so se zbrali furmani, tudi Peter je prišantal z njimi. Radovedno so vlekli na ušesa, da bi slišali, kaj se godi v gosposki kamri. Ugibali so to in ono in dregali v Ludvika, naj vendar pove, zakaj jih je poklicali. Iz obraza so mu brali, da se pripravljajo velike stvari.

Ludvik je tekkel iz sobe v sobo in komaj je imel toliko časa, da se je ustavil pri furmanih.

«Pet!», je miril. «Saj sem vedel, da se bo obrnilo! Bodite strpni, vse vam povem! Gospoda je prva! Cez dober četrt ure so gospodje vstali. Ludvik je na stečaj odprl vrata, skozi katera so prišli gospod inženir z županom, pisar z aktovko in Bertio z Elzo. Vozniki so vstali kakor pri vojaki. Pogled jim je obetal na inženirju, ki se jim je dobrohotno nasmešnil. Ludvik jih je peljal k avtu ter se z županom priklanjal, dokler ni šofer pognal. Otroci so se razkropili, delavci so zvedavo gledali za avtom, župan si je pogladil brke. Ludvik pa je dvignil roko in zaklical: «Ljudje! Ceste bodo gradili. Vsi pridete na delo. Kdor bo pri meni pil, ta bo delo dobil!»

Novica je šla kakor blisk po vasi. Najbolj je razveselila furmane. To noč so pili in peli ter razgrajali, da jih je v nedeljo župnik okregal. To pridigo so mu etrašansko zamerili, najbolj pa Ludvik, ki je postal najvažnejša oseba v vasi.

Kar na mah je oživele naselje. Vozniki so pozabili na Ernesta in skrajšali vozove. Na preme so zavallili velike, široke truge, da bi v njih lahko vozili pesek. Večer za večerom so se ehajali v gostilni. Gosposdinje so tožile, da ni mož nikoli doma. «Moramo!», so odgovarjali. «Kruh je in Ludvik ima ključ do njega.»

Vprito gostilničarja so sestavljali predvsem seznam voznikov. Trije izpod gobe: Gregor, Jurij in Petrov Janez, ker starega noga boli. Drugih zaen-

«Kdor bo pri meni pil, ta bo delo dobil!»

krat ni treba. Če bo več voženj, kupi Ludvik par konj in si preskrbi hlapca, Gregor pa tudi en par in če bo treba vzame tudi on poganjaca.

«Važno!», je ugovoril Ludvik, «da bom trdno skupaj držali. Nobenega vrinjenca ne potegnem bujemol! Mi sami bomo prevzeli vso vožnjo in odgovarjali za material in za mero. Ponudil se je, da bo sam uredil zadevo z inženirjem. Zastonj kajpa da ne more, toda dobro ve, da može ne bodo umazani!»

«Roka roko umij!», je pritrdil Gregor in naročil nov liter rebule, da bi pokazal gostilničarju, kaj mislijo.

V milih so našli vse kamnolome in prebry skali parcele, kjer bi se dobil pesek. «Najbolje bo, da vse te parcele pokupimo! Gmajna je poceni in lastniki so večinoma delavci, ti bodo pa radi prodali. Če bodo kamnolomi naši, nam noben vrag ne bo mogel do živega. Mi sami bomo narekovali cene!»

Gregorjev predlog se je zdel vsem zelo umel sten. Živino bodo odprodali in z izkupičkom pokupili svet. Dovolj bo, če bo v hlevu poleg konj par krav. Sklep je že v enem tednu dozorel. «Daj!», žlana bratovščina», je uspevala in ob njej se je najbolj grel Ludvik sam. Gregorju je prvemu padel v oči: obstelen je postal in njegova hči je ponoand nosila glavo, češ: Jaz sem pa nekaj več kot druge!

«Ta hiša vam bo še v nesrečo!», je večkrat svarila Gregorjeva žena.

V par dneh so pripeljali po železnici orodje, čez teden so že zabijali v tla kolčke in naročili naj začno voziti kamenje. Konji so se vzpenjali v gmajno, kjer so delavci lomili kamenje. Kamnolom se je širil. Treba je bilo močno nabasanih min, da

kjer so delavci lomili kamenje

so raznesle kamnite sklade. Vožnje so bile naporne, pa kratke in kar je največ odtehtalo: nakladali in razkladal so delavci sami. Vas je oživela. Delavci so udarjali e krampi in tožili nad žulji, ki jih prej niso bili vajeni. Denar pa je ugledil vso nevoljo. Vozniki so furali od ranega jutra v kasno noč. Nihče se ni zmenil ne za sonce, ne za dež, še manj ni bilo nikomur vetra in vročine. Ljudi je opijanila želja po zaslužku. Spremenila se je v nekako nezljivo bolestnost in zavistno tekmovanje.

(Nadaljevanje prihodnjih)

„Klobase ljub' mo mi“

Naslov današnjemu članku smo vzeli iz znane slovenske popevke, ki se večkrat razlega ob »domačem prazniku«, to je na dan, ko koljejo podeželani prašiče. Svinja je znamenita naša domača žival, zato ne bo odveč, če napišemo nekaj več ali manj znanega tudi o njej.

Domači prašič je potomec divjega prašiča. Zadnji je večji, boljše sliši in ima tudi večje čekane (podaljšana zoba) od domačega. Divji prašič živi po močvirnih gozdovih Ogrske, Galicije in na Balkanu. Tudi naši pokrajini divje svinje niso neznan in delajo tu in tam občutno škodo. Od divjega prašiča in od drugih, večinoma v Aziji živčih divjih prašičev, izvirajo raznovrstne pasme, kakor jih nekatere kažejo slike v današnjem sestavku.

Domači prašič je sicer vsejeden. Toda slovenske gospodinjice dobro vedo, da kakor krava pri gobcu molze, tudi prašič pri rilcu mast dela.

Čeprav je prašič nečista žival, gre rad v vodo, pa še zaradi hrane in da se ohladi, ker ima debelo in mastno kožo. Da prašič dobro uspeva, je potrebno, da živi v čistem, suhem in zračnem hlevu.

V ljudski šoli so nam med drugim povedali, da prašič hitro raste in se debeli. Ker je tudi meso mešano z mastjo, se v dimu lepo prekaja ter ne izgublja svoje tečnosti in svojega okusa. Salo porabljajo samo zase ali ga mešajo s slanino. Kri in drob podelajo v klobase. Usnje cenijo sedlarji, iz hrbtnih sčetin pa napravljajo krtače in čopiče.

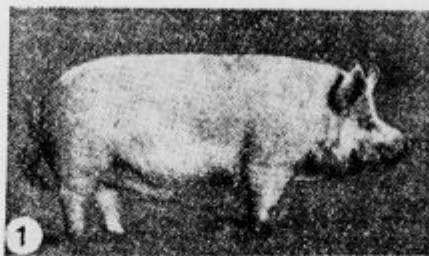
Ker prašič raje po zemlji in žre vse, je lahko mogoče, da se naseli v njegovem telesu razni črvi, n. pr. trakulja in lasnica ali trihina. Ako meso dobro kuhaš, pečeš ali prekajaš, uničiš te, človeku nevarne naseljuke. Izmed nalezljivih bolezni naj omenimo le prašičjo kugo in rdečico, ki pa ne zavzemata v zadnjih letih takega obsega kot prejšnje čase, ko se naši ljudje v svojo največjo škodo še niso posluževali cepljenja proti nalezljivim prašičjim boleznim v toliki meri kot danes.

Do vključenega 2. leta lahko določiš starost prašiča po zobovju. Do 12 tednov starosti ima

prašiček še vseh 28 mlečnih zob. Od 6. do 9. meseca se izvrši zamenjava sekalcev in kočnikov, pri 11—15 mesecih izpadejo tako imenovani kleščni, s 16—20 meseci pa srednji zobje.

Meso mladih prašičev je mehko in belkasto-sive barve. Meso pitanih prašičev je močno pomešano z mastjo; pod kožo in zlasti v trebušni votlini se naberejo celi skladi masti. Kuhano sveže svinjsko meso je belosivkasto, torej mnogo svetlejša barve, kakor meso drugih živali.

Verska postava prepoveduje uživanje prašičjega mesa Judom, mohamedancem in Indijcem. Pri nas je bilo in je najbrž še danes zlasti v podeželju prašičje meso najbolj upoštevano in v predvojni dobi tudi najbolj običajna mesna jed.

1. in 2.: samec in samica nemškega belega prašiča.

3. in 4.: samec in samica nemškega pošlastljenega podeželskega prašiča.

5. in 6.: samec in samica nemške pašne prašičje vrste.

7.: samica švabsko-hališkega plemena.
8.: berkširski samec.

Sad truda umne slovenske gospodinjice v okolici Starega trga pri Rakeku.

DIMNIKAR

C. Invernizlo:

ZA NAŠE MLAJŠE

(Dalje.)

Na božičnem drevesu je bilo med skatlati elastič in oranž mnogo za te ubože koristnih in potrebnih stvari: obleke, srajce, čepice, nabožne knjige, zlate in srebrne svetinje in za vsakega denarnica z zlatnikom.

Gorjanka in Grilka sta se udeležili prireditve s Plezaček in Balinom; tudi gospa Duponti je bila tam. Le-ta je hotela pregovoriti mamico Kabel, naj bi ostala v Turinu, da bi dala šolati deklico, ki je bila videti tako razumna.

Toda gorjanka je odgovarjala:

»V gorah sem se rodila. Tam sem preživela najčistejšo veselje in največje bridkosti svojega življenja, pa se nikakor ne bi hotela za vedno ločiti od njih. Res, zima je tam žalostna in le malo je družin, ki ostanejo gori; vendarle bi bila tam presrečna samo, če bi imela poleg sebe svojega otroka.«

»Verjamem,« je odgovorila gospa Duponti, »stem bolj, ker kakor vi, nič kaj ne maram za mestni hrup, in odkar sem odovela brez otrok, preživim vse poletje v tisti mali vili, kjer bi me bili umorili, da ni bilo vsega pogumnega in modrega sina. Toda vsaka mati mora misliti na prihodnost svojih otrok. Ne sme jih obsoditi v brezdelnost in osamljenost, če jim more dati izobrazbo ter jih postaviti v položaj, da si pošteno služijo svoj kruh.«

»Imate prav, gospa. Toda za letos ima moj sin službeno pogodbo s Petronom, ki mu nadomestuje očeta, in do zdaj je bil srečen pri svoji dimnikarski obrti. Moja Grilka pa je še premajhna, da bi šla v šolo. Imela bom torej dovolj časa, misliti na prihodnje leto.«

Gospe Duponti je ni več pregovarjala. Medtem se je začelo razdeljevanje daril in od nekod se je oglasil majhen orkester s presladkimi melodijami.

Dimnikarčkom se je zdelo, da so v raju, in ko jim je grofica, delec darila, prigovarjala, naj bodo vedno dobri in poštene, naj ljubijo delo in naj bodo do vseh spoštljivi, če so jokali od ginjenosti in obetali, da se bodo izkazali vredne njene pokroviteljstva.

V sosednji dvorani je čakala povabljenca bogata južina, ki je zaključila prireditve, ki naj bi bila neizbrisni spomin fantom, ki so vse dotlej imeli kaj malo sreče v svojem življenju.

Mati Kabel je na prigovarjanje grofice Ade in gospe Duponti pristala na to, da bo ostala nekaj časa v Turinu in se vrnilo v gore šele poleti, in to tem rajši, ker sta ji obe gospe obljubili, da pojdata tudi oni dve čez poletje tjakaj. Ni pa hotela ostati v dvorcu, ampak je ondi pustila samo Grilko, ona pa se je umaknila v hišo mameice Katarine, s katero sta se na mah dobro razumeli. Tako je ostala bliže Plezačku, svojemu ljubljenu. In mojemu Petronu, ki je mogla z njim preživeti kdaj pa kdaj kakšno večerno uro, pomenjujoč se z njim v svojem narečju in spominjajoč se vseh tistih, ki so zapustili svoj rodni kraj.

In mnogo je bilo že to, da je sprejela od grofice ali gospe Duponti kakšno vstotico, ki jo je prihranila za svoja otroka, v zahvalo za to, kar je bil storil Plezaček za obe gospe.

Mati Kabel ni hotela nič vedeti o njeni hvaležnosti in obveznosti.

»Moj sin je vajin dolžnik,« je govorila. »Plezaček je naredil samo svojo dolžnost. Kako naj bi neki zaslužil, da bi bil vsakokrat, kadar bi našel v dimniku to ali ono stvar ter jo izročil pravemu lastniku, nagradjen za to? Če pa je opozoril gospo tisto noč na razbojnike, je rešil s tem tudi samega sebe! Plezaček se mora torej zahvaliti Bogu za areto, da je zadel na taki gospe, in poplačen je zadostil z ljubeznijo, katero sta mu izkazali. In tudi jaz jima ne bom nehala biti hvaležna, ker sta mi dali sredstva, da sem prišla v Turin ponj, česar se nisva z Grilko svoj živ dan nadejala.«

Gospe sta razumeli, kolikšna dobrosrčnost govori iz gorjanke, in sta ginjeni in začudenj odnehali, ne da bi ji še prigovarjali.

Balin in Plezaček sta z verno opravljala dalje svojo obrt: prvi srečen, da je vsaj enkrat na teden lahko videl Grilko, drugi pa zato, ker je vedel, da bo po vrnitvi od dela našel mamico, ki

bo vselej pripravljena milovati ga in skrbeti zanj. Mati in sin sta se skupaj pomenkovala o dobri grofici in Mariji ter njunim hvalam ni bilo konca.

Medtem se je bližal pust, ki pa je bil tisto leto zelo kratek. Na ogromnem trgu Viktorja Emanuela I. so postavljali vsakovrstne stojnice in lope, v veliko zabavo fantov, ki so izostajali iz šole, da so mogli obdovovati lutke, glumače in čarodeje, ki so počaščevali pustni trg s svojo navzočnostjo.

Na debeli četrtki sta Plezaček in Balin poslali mamico Kabel in mojstra Petrona za dovoljenje, da bi smela vzeti tudi Grilko s seboj na trg kralja Viktorja Emanuela. In odpravila sta se, da bi jo poklicala pri grofici.

Grilka se ni hotela odreči svoji gorjanski obleki; grofica ji je zato dala napraviti povsem novo obleko v blesteh barvah, v katerih je bila ljubka deklica še bolj očarljiva.

Plezaček in Balin sta se oblekla v pražno obleko, in sicer v dimnikarsko obleko kostanjeve barve, po kateri se odlikuje gorjanski dimnikar. Imela pa sta čista obraza in nista nosila s seboj svojega orožja.

Pri vsem tem pa so ju, kakor hitro sta stopila s Plezačkovno sestro na trg, imeli za našemljeno gospodično in fantiči so jih začeli zbadati ter jih obmetavati s periči korindolov, papirnimi odrezki, plametičimi zvezdami in so jim polnili ušesa z oglušujočimi vzkliki.

Plezaček bi jim bil najrajši odgovoril s breami in pestjo, toda Balin mu je priporočil previdnost, da ne bi preplešil Grilke.

Na srečo so se pred nelo lopo srečali s mojstrom Petronom, ki ga je mati Kabel naprosila, naj opazi nad otroki.

Takoj so se zgrnili okoli njega ter ga opozorili na to, ker se je dogajalo. Zadostovalo je, da je mojster Petron z osornim pogledom ošinil mlade napadalce in zasukal svojo debelo palico, pa so se paglavci na mah izgubili ter odšli nadlegovat druge. Pri tem pa so le kritali:

»Ljudožerec, ljudožerec! Plavobradec!«

»Ne, Rjavobradec!« so vzkliknili nekateri, namigavajoč na barvo dimnikarjeve suknje.

Ta pa ni nič pokazal, da jih je razumel, in držeč v svoji grčavi roki nežno Grilkino ročico, je dejal:

»Vidiš: ni dobro za dečke, da so sami v toliknem vrvežu. Vedno jim preti kakšna nevarnost. Ker pa ste zdaj pri meni, vas povedem gledat glumače. Ste zadovoljni?«

»Da, da!«

Pred nelo lopo je bilo na odru, dvignjenem za meter od tal, nekaj muzikantov in cela truma glumačev. Med temi je bil tudi majhen močičelj z našminkanim obrazom. Nagovarjal je množico, da bi jo pripravil k smehu, kvaseč vsakovrstne neumnosti. — Njegov gospodar pa mu je dejal zašne in bunke.

In ni mu jih dajal za žalo, ne, marveč so pušale, kamor so padale, skeleče sledove!

Uboji glumeč se je smejal in tresel v svojem dolgem oblaku in množica se je krohotala sprito njegovega kretnenja, ki mu ga je pogostokrat povzročala silna bledčina.

»Uboji dečki!« je dejala Grilka. Čeprav ni razumela ubožčkovega trpljenja, je bila vsekakor nejevoljna zaradi zvonke zašne, katero mu je bil prisilil gospodar.

Pritlikavec jo je slisal in obrnil proti njej oči, mokre od solz; morda je bila to prva beseda usmiljenja, ki jo je slisal.

Medtem pa je gospodar, možakar velikanske postave, ki mu je bil v obraz vtisnjen izraz najhladnejše in najbolj divje zlobe, prišel svojega mučenca za uho in kričal.

»Moj lepi pajacek, ne govori več neumnosti, rajši pokaži tem učenim gledalcem svoje izredne, čudovite spretnosti, ki jih znamo delati samo mi in nimajo nič sorodnega s tistimi, katere delajo drugi, ki se imajo za večje umetnike od nas, pa so le navadni šarlatani.«

»Gospodje in gospe,« je začel mali z glasom, ohripelim od mraza, »pridite in videli boste, česar še svoj živ dan niste videli: tu imamo človeka močerača, ki vam gre skozi ogenj, ne da bi se

opekel; imamo gospodično Mimi, ki vam dela čudovite vaje na dirajoči žici in napetem konju.

»Al! Al! Al!«

»Imamo...«

»Ose, kakšen si ti,« mu je prekinil besedo gospodar ter mu zadal brco, ki bi bila nemara, če bi ga bila zadel, zadnja za malega glumača.

Le-ta pa se ji je spretno izognil in je pobegnul v lopo.

Množica se je krohotala. Velikan je nadaljeval:

»Da, gospodje in gospe, videli boste, česar še niste nikoli videli, in vse to za kovanček petih soldov. Naprej, naprej, gospodje in gospe, predstava se bo takoj pričela. Videli boste nenavadne reči, čudovite akrobate, vaje nove vrste. Godba, igra!«

Boben je zabobnel, cimbal so zažvenketale. Mojster Petron je stopil z dečkoma in deklico v lopo, ki je bila deloma že polna, medtem ko so zunaj trobente, piščali in veliki boben, skupaj z drugimi bobni in cimbalami delali peklenški hrup.

Mali glumeč, ki je držal roke v žepih širokih rumenih hlač, jahal po krožnem dirkališču in preobračal kozolce, je takoj zagledal Grilko ter se z dolgim pogledom in nasmeškom obrnil proti njej, kar je bilo sprito njegovega našminkarčga obraza in pobarvanih ust videti kot strašansko pačenje.

Potem je izginil za zaveso.

Mojster Petron in otroci so si našli sedež na klopi v prvi vrsti. Medtem ko so čakali, da bi se pričela predstava, je mojster Petron vprašal Plezačka in Balina:

»Ali bi vame ugajalo to početje?«

»Pa res ne,« sta odgovorila oba, »zlasti pri tako slabem gospodarju ne.«

»Kdo ve, koliko trpi tisti mali glumeč! je opomnila Grilka. »Je morda njegov sin?«

Najbrž ne; verjetneje je bil dečko ugrabljen staršem.«

»Ubožec!«

Predstava se je začela.

Po nekaterih malo zabavnih vajah se je pojavila gospodična Mimi, suha deklica, ki se je tresla od mraza v svoji na pol odprti jopici rožaste barve. Mogel bi ji prešteti kosti na bornih prsti. Nič drugega lepega ni bilo na njej ko gosti črni kodrast lasje in velike iskrece se oči; na vsakdanjem obrazu si ji mogel opaziti isti grdi izraz kakor pri velikanu, čigar hči je bržkone bila.

In res ji je on pomagal pri njenih vajah na žici, pripravljen, da jo ujame v svoje naročje, če bi padla. Vzpodbujal je konja, ki ga je odlično jahala.

Pritlikavec je moral oponašati gospodarja, da je s tem zbujal smeh. Pripravljal je papirnate kolobarje, ki jih je, kadar je pridiral konj, smešno kretno odmikal in preobračal kozolce preko njih. Občinstvo se je smejalo njegovim burkam in mu ploekalo.

Nenadno je nekdo izmed gledalcev vrget v Mimi žopek cvetja, ko je s svojim konjem drvela mimo.

Deklica ga ni utegnila ujeti, pač pa ga je skokoma prijel pritlikavec ter ga, namesto da bi ga bil dal jahalki, vrget Grilki.

Velikan je to videl in se močno ujezil, zlasti še, ker je njegova hči zaklicala:

»Meni, malit!«

»Pokveka hudičeval!« je zarjul glumač.

In ko je dečko prišel v njegovo bližino, ga je sunil s pestjo naravnost v sredino prsi.

Iz množice se je dvignil prestrašen krik, kajti mali se je zgrudil na tla in začel bruhati kri.

»Razbojnik! Ali se tako postopa z otrokom?« je zakričal mojster Petron, skočil na jahališče in krepko opazil s svojo palico glumača po plečih.

Drugi so sledili njegovemu zgledu.

Nastala je strašna zmešnjava, pretep in prepiranje in vmes so se slišali prestrašeni kriki žensk in otrok, ki so hoteli pobegniti iz cirkusa.

Mojster Petron pa ni mislil, ko se mu je bila ohladila jeza, na nič drugega kakor na malega glumača. Plezaček in Balin sta s pomočjo drugih usmiljenih ljudi, ki jim je sledila jokajoča Grilka, že odnesli žrtev stran ter ji skušali pomagati.

Toda ubožeč ni več dal od sebe znaka življenja.

»Treba bi ga bilo odnesti v bolnišnico,« so predlagali nekateri.

»Odnesem ga jaz,« je dejal mojster Petron ter ga dvignil v svoje naročje. »Prostora, gospoda, prostora, orosim!«

(Nadaljevanje prihodnj.)

Naši mali

Tonka, mala Robinzonka

(Dolje)

Lojzek se je dolgo boril proti spancu, nazadnje pa je le omagal. Po večerji je prišel k Tonki, da ji reče lahko noč. Stisnil se ji je v naročje in ji šepnil na uho: »Zelo rad te imam, Robinzonka moja, zdaj moraš vedno pri nas ostati, in večkrat bi morali iti na kosilo v tvojo hišo. Tam je zelo prijetno.«

In Tonka, ki ne zna več jokati, ima polne oči solz. Toliko časa je že, kar ne pozna drugega božanja kot onega svojih živali.

ODHOD.

Tonka je hotela še zadnjo noč spati v svoji hišici. Ob štirih zjutraj pa je bila že pokonci.

Svoje stvari je hitro spravila skupaj. Saj ni nameravala dosti vzeti s seboj: nekaj lesenih in lončenih posod, nekaj klasja, svojo kuhinjo in mreže, da bo mami pokazala, kako je živila vsa ta dolga leta, odkar se niso videli.

Včeraj je oče slikal vso hišico, prostorček za prostorček, nato pa še polje, skalo-kole-darček, nekatere pokrajine na otoku, nazadnje pa še njo kot »divjačak«.

Za zdaj je še morala ostati divjaček. Oče je res prinesel nekaj obleke za njo s seboj, pa je bilo vse prekratko in prozko in ničesar ni mogla obleči.

Spraševali so se, ali naj se taka prikaže v kakem evropskem pristanišču. Razmišljali so sem in tja, pa so spoznali, da ni druge rešitve.

Pozabili smo še povedati, da je očka slikal tudi srne, vso čredo, vprego, Bučo in tudi Kokico.

Živali bodo ostale na otoku. Oče in Lojzek sta hotela odpeljati vso čredo s seboj, toda Robinzonka je rekla ne.

Če bi vzeli s seboj samo Bučo, bi Kozica preveč trpela, ker bi bila ločena od svojih mladičev. »Mama brez svojih malih preveč trpi,« je dejala Tonka. In prav je imela, tudi če je mama samo žival.

Tega pa ni povedala, ampak si je samo mislila, da bi vse te živali preveč trpele, če bi morale živeti daleč proč od svojega otoka, od svojega rojstnega kraja. O, ona to ve, saj je sama okušala vsa ta dolga leta, kako hudo je živeti na tujem.

Zares se bo težko ločila od svoje Kozice, toda za vse na svetu ne bo spremenila svojega sklepa.

Komaj se je napravila, je šla v hlev in božala in ljubkovala svojo srnico. Njen najboljši tovariš je bila vsa ta dolga leta in zdaj se mora ločiti. Še zadnjič je pomolzla lonček mleka in ga popila počasi požirek za požirkom. Nato je napolnila kozarico z najlepšim ovsom in ga ji postavila v hlevček. Srnica jo je gledala z nežnimi očmi, Tonka pa je ovila svoje roke okoli njene lepe glave.

»O Kozica, ljubljena moja tovarišica, moja rediteljica, ne pozabi me in glej, da boš še dolgo živila. Veš, če se kdaj poročim, bom prišla k tebi na poročenem potovanju... Kozica, ne glej me tako, zakaj drugače se bom morala jokati. Zdi se mi, da te ne bom mogla zapustiti...«

Uboga živalca ne razume, kaj ji govori deklica, toda v svojem nagonu čuti, da se godi nekaj posebnega. Vsa voljna je in žalostno meče.

Buča, mala noričica, se guglje na svoji mreži. Ona je bolj živahna, toda ima manj srca.

Nazadnje stopi Tonka še v svojo kapelico in poklekne pred Marijinim kipcem:

»Mati božja, ljuba Mati božja na otoku, varuj ti mojo čredo! Jaz ji ne morem biti več pastirica, zato jo zaupam tebi. Če bi moje kraljestvo imelo ključ, bi jih izročila tebi v varstvo... Pravijo mi, sveta Marija, naj tudi

tvoj kipec odnesem s seboj, toda tega nočem storiti, ampak te pustim tukaj, da bo varoval mojo posest.«

Nato se Tonka obrne do svojih podložnikov, rastlin:

»Drevesa, varujte dobro mojo kapelico, in ve, cvetlice, obnavljajte se vsako leto okoli božje Kraljice. Ona je Kraljica orhidej in sroboti, zato ji morate spletati večni venec okoli glave.«

In zdaj zažari nebo, to je jutranja zora slovesa. Sončni žarki padajo na zeleni mah.

Robinzonka se prikloni, poklekne in ponižno poljubi zemljo svojega otoka, ki ga zapuša...

Ura je osem.

Od morja sem se oglasi sirena:

»Tu-uh tuuuuh!«

Iz dimnika se dvigne visok steber dima...

Tuuuh tuuuuh!

Koliko bolesti naznanja ta glas! Tuuh, tuuuuh, na svidenjel

Kozica mekeče, črni dim se dviga kvišku in ladja, ki je stala nekaj sto metrov od obrežja, počasi drči po vodi.

Na obrežju stoji vsa čreda. Začudena je in ne ve, kaj vse to pomeni.

Buča jaha na Kozici in gleda okrog po svoji Tonki.

Kokica pa se ni prikazala. Nemara se boji slovesa.

Na ladijskem mostiču pa stoji mala deklica in bridko joče. Oče jo skuša potolažiti.

»Oh, saj veš, očka, da sem vesela, zelo vesela, da bom zopet videla mamo in spoznala svoje bratce in sestrice, pa vendar je tako hudo, ne bodi jezen.«

Čreda se vidi zdaj le še kot majhna točka. Otrok je le še majhna reza.

Zbogom za vedno, ljubljeno majhno kraljestvo!

Doberrdan Rrrrrrobinzonka! Rrrrrrobinzonka! Kaj neki je? I kaj, Kokica je priletela, kolikor so ji perutnice dale.

»Oj Kokica,« pravi Tonka, kljub vsemu vesela v srcu, »vrni se, kar brž se vrni, drugače bo hudo vsem, ki so ostali.«

Toda Kokica odgovori: »Bodi no pametna, Buča!« in se oprime vrvi na ladji.

»Uboga stara Kokica! Veš, nesrečna boš! Tudi ti boš jokala!«

Papagaj se ozre proti otoku, ki ga ni več videti, pogleda svojo gospodarico, se ozre v daljo...

»Živio,« konča in zamahne s peruti.

(Nadaljevanje prihodnjik)

Iz narave

Ptičji kljun

Nekateri smatrajo kljun le za obrambno sredstvo, kar tudi je, toda ni le to, marveč je obenem izvrstno orodje, s katerim si ptič pridobiva potrebno hrano. Ptice roparice s kljunom sekajo in režejo kot človek z nožem ali bodalom, uporabljajo pa ga tudi tako, kot uporabljamo mi orodje, ki je namenjeno na isti osnovi kot ptičji kljuni, to je z njim dviga, drobi, trga, pili, kopije itd.

Ptiči, ki ne znajo spretno uporabljati kljuna, ali pa ga uporabljajo manj spretno, podležejo ptičjem, ki so popolnejši v tem oziru, ali pa vsaj ne vztrajajo v borbi proti močnejšim. V življenju je pač tako, da zmaga je tisti, ki ima modernejše orodje in orodje, dočim oni, ki nima takega orodja ali orodja, podleže. Z volovsko vprego ne moremo iti v boj proti tankom in s samo puško ne proti strojnicam in topovom. Prav tako je v tehniki. Kdor bi se dandanes posluževal starih načinov pridelovanja in izdelovanja, bi zaostal in bi bil obojen na smrt. To vedo prav dobro naši mali obrtniki.

Kljuni ptičev imajo načinu prehrane primerne oblike. Sokoli in orli imajo kljun tako urejen, da morejo z njim trgati meso in kožo žrtve, krivokljuna lahko lušči storže pinij itd. Vsi ptičji kljuni so iz dveh delov: iz zgornjega in spodnjega. Zgornji del je gibek, to je, giblje se v treh smereh; spodnji pa se giblje samo navzgor in navzdol. Izjema je krivokljun, ki giblje spodnji del kljuna v stran. Oblika kljuna ustreza namenu, ki ga ima kljun. Nekateri z njim prebadajo, drugi strižejo, tretji prijemljejo, drugi zopet sekajo, trgajo itd.

Znan je pelikanov kljun, ki ima spodaj veliko raztezno vrečo, v katero spravlja ribe. Lastovice imajo kratek in širok kljun, ki sega prav do oči; prirejen je tako, da love s njim žuželke in mušice kar med letom. Raze in gosi imajo širok napliten kljun; oborožen je z roženimi zarezi, ki segajo

druga v drugo. Skozl zareze precejaajo vodo in izžnikajo iz blata drobne živalce in njihova jajčeca. Kljunači, kot pribe in sloke, imajo dolge pa oake kljune. Saj so jim prav taki potrebni. Hrane si iščejo namreč v blatu in zemlji. Razen tega morejo, ne da bi popolnoma odprli kljun, prijeti žuželko ali črva. Zolne in detlji imajo ravne in dolge, pa tanke kljune, da morejo z njimi med razpoke po deblih in med lubje. Hkrati je zgornji del kljuna na koncu dietast, da z njim trkajo po debilu. Kolibri erkaajo z dolgim kljunom kar med letom sladki med iz cvetov in pobirajo drobne žuželke v cvetovih. Ptiči, ki se hranijo s semeni, imajo debele, krepke in koničaste kljune. Z njimi tarejo in pobirajo semena. Skratka, ptičji kljun nam kaže lep primer prilagoditve na način prehrane. Tudi človek se je

(Nadaljevanje spodaj na 11 strani.)

STRANCI

Copernice so ga okoli vodile

Jesen je bila. Mračno, jesensko deževje je delalo zemljo še bolj temno. Podnevi si še nekaj videli; če je pa nastopila noč in če si bil udarjen še s kurjo slepoto in še en če, če si bil kraja še bolj malo vajen: potem ni bilo nič čudnega, da ponoči nisi znal domov in da si prišel do prepričanja, da so te ainoči »copernice« vodile in zapeljale, da nisi znal domov.

Taka je bila tista jesenska noč, ki jo je okušal Potokarjev Janez.

Mriča so imeli v vasi. Drenovčev Matija je sklonil in sveta dolžnost vaških fantov je bila, da se poslove od Matija, starega fanta.

Potokarjev Janez še ni bil dolgo časa Potokarjev. Iz spodnjih krajev je prišel služiti k Potokarju. Hišnega imena ni prinesel s seboj. Prav za prav ga je imel, Perivnikov je bil. Ali svojega imena ni maral povedati. Ali ga je bilo sram, ali se je bal, da bi se ne bile zbijale šale na račun njegovega »Perivnika«, v vasi je postal in dokler je bil tam, je ostal Potokarjev Janez. Takot! Pa mir besedi!

Tisto noč je torej kakor pravi vaški fant žel pokropiti Drenovčevega Matija. Če bi bil ostal tam pri mrlju do konca, bi bil šel z vaškimi fanti domov in bi bil našel pot k Potokarju.

Pa je bilo že tako, da mu je bila ali fantovska družina pretujala in premalo znana in se je začel dolgočasniti med fanti, ali pa mu je Potokar napovedal, da bo treba zjutraj zgodaj vstati in se podati na njivo. Naj bo kakor hoče. Janezu se je mudilo domov.

Krog in krog Martanovega vrta pa je bila lesena ograja, na koncu ograje je pa držala kratka steza na pravo in varno vaško pot. Tam je pa Potokarjevega Janeza zmotilo. Reče ni vedel, da je na koncu ograje treba stopiti na stezo in se je držal ograje same tako temeljito, da se ni mogel ločiti od nje. Mogoče je, da je bil tudi malo okajen od dobrot pri mrlju. Verjeti hočemo pa Janezu samemu, ki vedno in dosledno trdi, da so ga prav tam zmotile copernice in ga potem vodile cele ure po dolgem in neznanem potu, dokler se nazadnje spet nenkrat ni znašel ravno tam, kjer je v resnici našel, pri Martanovi ograji.

od ptičev naučil, kako mora izdelati to ali ono orodje.

Orodje, ki ga rabijo n. pr. zdravniki za operacije, ima slično obliko kot kljun ptičev, ker je večkrat njihovo opravilo podobno opravlilo teh. Tudi zdravnik mora pri operaciji rezati, trgati, držati odstranjeno staničje, lekat v ranah tuja telesa itd. Zato je njegovo orodje temu primerno: ima obliko škarij, žag, pinet, klešč itd.

Iz tega vidimo, da orodje ni izključna last človeka, tudi ne njegov izum, marveč, da sta se tehnika in medicina poslužili tistih oblik orodja, ki jih je človek našel že v naravi.

»Kje pa hodim?« je modroval Janez, ko se mu je naposled vendarle zdelo, da predolgo hodi in nikamor ne pride. Kdaj bi že moral biti pri Potokarju! Kako bi že lahko blaženo spal in mirno čakal novega jutra! Sedaj pa hodi in hodi in nikamor ne pride.

»Ohohoho!« je začel klicati. Morda ga bo pa le kdo slišal in spravil na pravo pot. »Ohohoho!« je ponavljal.

»Kje pa sem? Kje pa je kakšna božja duša? Kje je kakšen človek? Ohohoho!«

Vse tiho. Nikogar ni na vasi. Ali že vse spi, ali so še vsi pri Drenovcu? Zakaj še ti nisi tam ostal, Janez? Teslo neumno! Zdaj pa bodiš in tavaš in ne veš nikamor in ne znaš nikamor!

»Ohohoho! Vsi svetniki, pomagajte! Verne duše, pomagajte! O, sveta Pomagalka! Kje pa sem! Ali res ni nikogar? Ohohoho!«

Janez je klical, da bi se bil kmalu pretrgal. Glas mu je postal skoraj hrupav. No — vendar!

»Kdo pa si?« ga vprašuje neznan glas.

»Kdo si pa ti?«

»Strgulčev iz sosedne vasi.«

»Jaz pa Potokarjev. Kje pa sem?«

»Kar semle stopi, bova kmalu doma.«

»Kje pa sem?«

»Pri Martanovi ograji. Ravno na koncu.«

»Kje! Pri Martanovi ograji?«

»Tam, da, tam.«

»Tam sem bil že enoči. Kje sem pa hodil?«

»Kje? Ne vem. Sedaj si tukaj.«

»Hodim pa že najmanj tri ure. Ali pa še več. O, pretete copernice!«

»Torej pridi sem, da te popeljem na tvoj dom: jutri ali prav za prav danes boš moral zgodaj vstati in iti na delo.«

»Ali mar veš?«

»Vem. Potokar sam mi je pravil.«

»Potokar? Sam! Kdaj? Kje?«

»Nocoj. Prav: enoči. Pri Drenovcu sva nila skupaj.«

Janez se je počasi približal in pridružil Strgulčevemu. Čutil se je, kje bi bil vso noč hodil, da ni znal domov. To je vedel, da so ga vodile copernice, dael jih ni videl, čarovnika, ki ga je imel v sebi, pa ni hotel ne videti in ne poznati...

»Rad bi pa vedel, kje sem hodil vso noč,« je govoril Janez sam s sabo.

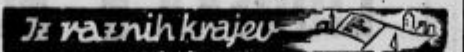
Kje? Če bi bil naslednjega dne pogledal ob Martanovi ograji, pa bi bil našel svojo pot in svojo sled.

Oh, Janez, Janez!

(Nadaljevanje.)

Gumi iz pšenice

Nemški leti pišejo, da hočejo v Združenih državah zaradi velikega pomanjkanja kavčuka izdelovati umetni gumi tudi iz pšenice. Na zalogi imajo okoli 80 milijonov bušjev pšenice, iz katerih nameravajo pridobiti tri milijone ton kavčuka. Pšenice bodo najbrž predelali v špirit in tega kot surovino v umetni kavčuk.

Ribnica. Naša živinorejska in prašičjerejska zadruga je tudi v preteklem letu precej storila za povzdigo živinoreje v naši dolini. Molzni nadzornik je vodil točen pregled o molži, posebno pozornost pa je zadruga posvečala vzornim hlevom in vzgoji mlade živine. V Ribniški dolini prevladuje čista montafonska pasma, kar je prav tako zaslug te zadruge. Zadruge načeljuje škrahbec Stanko. V preteklem letu je zadruga kupila v Bolzanu na Tirolskem čistokrvnega montafonskega bika, za katerega je prispevala sama 3000 lir, Visoki Komisariat pa 4000 lir. Da zadruga živinohod deluje, dokazuje tudi skupni letni denarni promet 39.851 lir. Zadruga se navdušuje za skupni pašnik, ki ga namerava kupiti Zveza selekcijskih zadrug v Toplih rebrih. S tem bi bilo mnogo storjenega za povzdigo živinoreje v naši dolini in na Kočevskem. Jalovost krav je pojenjala, prav tako metljivost, ki se je pri nas češče pojavljala. Več pozornosti bodo morali naši živino-

Zanesljiva priča

Priče pred sodiščem si največkrat oporekajo, ko pripovedujejo, kdaj se je kaj zgodilo in kako dolgo je kaj trajalo. Niti dve priči se navadno ne zlagata v navedbi časa. Pa je to navadno sila važna stvar. Nekemu hamburškemu odvjetniku se je nekoč zgodilo, da bi bil moral zastopati svojo stranko pred sodiščem, ki je obravnavalo neko nesrečo. Dve ladji v hamburškem pristanišču sta namreč trčili, pri čemer je bilo mnogo škode in mnogo ranjenec. Tisti odvjetnik je potreboval pričo, ki pa je ležala še v bolnišnici. Stopi torej v bolnišnico k bolniku ter ga ogovori: »Ali bi mi lahko povedali, koliko časa je minilo, odkar je ladja odplula, pa dotlej, ko je zadela v drugo?«

»Kakih deset minut žele pravi priča.«

»Kako dolgo pa traja deset minut, kaj pravite?«

»I — nič več ko deset minut!« pravilno odgovori priča.

»Tisto je že res,« pravi odvjetnik, »ampak jaz bi rad vedel, kako dolgo se to vam zdi. To je namreč poglavitna stvar. Zato bom zdajle stopil na vznožje vaše postelje, vzem svojo uro in gledal nanjo. Kakor hitro se bo vam zdelo, da je po vašem deset minut minilo, pa recite: Zdaj!«

Bolnik je bil zadovoljen, udobno se je zleknil na posteljo ter opazoval odvjetnika, ki mu je stal nasproti z uro v roki. Ko je minilo le nekaj minut, spregovori odvjetnik: »No, ali bo že kaj — ali naj še dolgo čakam?«

Bolnik pa se je zvito smehljal ter skrivaj škilil na veliko stensko uro, ki je visela na steni za odvjetnikovim hrbtom. Ko je bolnik videl, da je na stenski uri minilo deset minut, je zaklical:

»Zdaj — je deset minut!«

Odvjetnik je kar strmel ter se čudil: »Slišite, prijatelj! Če marsikako pričo sem takole preskušal, pa ga doslej še ni bilo, ki bi mi znal tako do sekunde natanko povedati, kako dolgo kaj traja.«

Slovenski pregovori o češnjah

Češnjevo cvetje pa beraška molitev ne izda dosti.

Je kakor gmajnska češnja. Dolžan sem mu samo tri zelene češnje. Drva za kurjavo je treba kupiti, kadar češnje cveto.

Kadar je pred sv. Martinom led po lužah, prihodnje leto ne bo češeni.

Kadar češnje zore, trta cvete.

Kadar češnja beli (cvete), petelin (divji) najbolj nori.

● Kakor obrode češnje, tako bo grozdje.

Kdor češnje zoblje z bogatinom, mu repi ostanejo.

Lepe češnje raztejo na koncu vej.

Pozimi otrokom češnje obetamo.

Sanje o češljah in češnjah naznanjajo nesrečo in bolezen.

Sv. Vid — češenj sit.

Tvoja modrost je od češenj do višenj (kratka).

Z gospodo ni dobro češnje zobati.

I. Šašelj.

Slovenski pregovori o lastovkah

Ena lastovka še ne naredi spomlad.

Je glasen ko mlada lastovka.

Kjer lastovke gnezdi, srečo v hišo nosijo.

Lastovka glasno pride, tiho odide.

Lastovka in gost — prinese hiši radost.

Lastovka pomlad — vzame hiši hlad.

Lastovka od doma — sreča z njo odroma.

Lastovka z blatom plača.

srečo, ako podstrežje zapušča.

Lastovke so rade, kjer so ljudje.

Mala maša za suknjo vpraša in lastovke od nas lete.

Na Marijino ime — se lastovke od nas sele.

Nizka lastovka — kmalu dež.

Pomladanska Marija (25. marca) pripelje lastovke v deželo, jesenska (8. sept.) jih pa odpelje.

Vsaka lastovka pozna svoje gnezdo.

I. Šašelj.

reji posvetiti sejanju boljših vrst trav, kakor detelje in lucerne, zlasti pa skušati čimprej izsušiti vsaj še vedno zamočvirjene travnike ob že urejenih odsekih tukajšnjih potokov.

Izšla je nova knjiga
»Slovenčeve knjižnice«

V zelenem polju roža

ki jo je spisal lani umrli pisatelj Matija Malešič. Povest opisuje naše domače življenje na kmetih, študente, ljubezen, razočaranje itd.

PRAVNI NASVETI

Dvakrat plačana zakupnina. O. D. St. R. — Le lastnik ali pa od njega pooblaščen namestnik je smel oddajati travnik v zakup in sprejemati zakupnino. Če je bil lastnik zadržan in odsoten, da ni mogel niti sam niti po svojem pooblaščenju oddajati travnika v zakup in se je samozvana tretja oseba lastila pravice do tega travnika, dasi jih ni imela nobenih, je bila taka zakupna pogodba sklenjena s to tretjo osebo tvegana stvar. Če ste tej tretji osebi plačali zakupnino in se je sedaj zgledil pravi lastnik, ki od vas zahteva plačilo zakupnine, je ta zahteva upravičena. Plačati boste morali zakupnino pravemu lastniku, kar ste pa plačali samozvanji tretji osebi, pa imate pravico od nje zahtevati nazaj. Praktično bo ta vaša pravica ostala neizvedljiva in zato boste škodo trpeli pač sami.

Prodaj drva. T. T. Prodali ste nekaj metrov bukovih drv. Cena je bila dogovorjena po kubičnem metru na mestu, pripravljena za izvoz. Kupec noče prevzeti okroglic, ampak samo cepana drva in mero 1.10 m³, čes da je tak običaj, če ni kaj drugače dogovorjeno. — Če ste prodali metrska bukova drva, in si niste izgovorili, koliko odstotkov sme biti vmes okroglic, potem so bile prodane le cepanice in kupec lahko okroglice odkloni. Mera za prostorninski meter velja za v metre složena drva, brez križa. Če ste se pa dogovorili, da plača kupec metre po gozdni meri, morate pustiti, da se doda na vsak prostorninski meter še 10 cm³. Če pa ni bila izrecno pogodjena »gozdna mera«, velja običajno merilo prostorninskega metra.

Obveznost zavarovanja. A. Z. Z. — Ste član in obenem uslužbenec družbe z omejeno zavezo, ki se peča z izdelovanjem obutve. Vprašate, če morate biti kot uslužbenec zavarovani pri Zavodu socialnega zavarovanja v Ljubljani, ker smatrate, da ste kot član družbe in njen solastnik lasten delodajalec. — Odločilno je, če imate vi z delodajalcem sklenjeno delovno pogodbo; vsaka oseba, ki se z delovno pogodbo zaveže delodajalcu dati svojo delovno moč na razpolago proti dogovorjeni plači pa mora biti zavarovana pri ZSZ. Vaš delodajalec je »družba z omejeno zavezo«. Torej niso delodajalci posamezni družabniki, ampak »družba skupaj, ki izvršuje svojo družbeno voljo po svojih poslovdjih. Kot pravi uslužbenec družbe ne morete biti izvzeti od obveznega zavarovanja, čeprav ste slučajno tudi z denarjem udeleženi pri družbi.

Pravdarska strast je bolezen. L. J. R. — Imate sorodnika že v letih, ki si je sam pridobil lepo imetje. V zadnjih letih se pa je začel z raznimi sosedi prav zaradi malenkosti pravdati in je po večini vse pravde izgubil, tako da je imel precejšnje stroške. Da se izogne nadaljnjim stroškom, je svoje posestvo izročil sinu, sebi pa izgovoril preužitik. Nekaj časa je bil miren, sedaj se je pa začel pravdati s sinom zaradi preužitika in posestva ter tudi, da sploh ne prizna izročilne pogodbe s sinom, čes da so ga tedaj pač premočili. Nove pravde so nastale, ki izgledajo sicer brezupne za očeta, vendar pa bodo sinu narasli pravni stroški, ki jih od očeta ne bo mogel nikdar izterjati, ker oče nič nima in se pravda na ubožno spricevalo. Vprašate, kako bi se dalo temu od-

pomoči. — Če se oče spušta v pravde, ki so očitno obsojene na neuspeh, pa tega ne sprevidi, je soditi, da je njegova pamet zatemnjena. Taka pravdarska strast je pač izraz neke vrste umobolnosti in zdravniku - psihiatri so tudi v stanu to dokazati! Svetujemo vam, da pri sodišču predlagate omejen preklčo očeta zaradi umobolnosti, ki se kaže v njegovi pravdarski strasti. Po zaslišanju izvedencev zdravnikov bo sodišče o tem predlogu odločilo. To je najprimernejša pot, da obvarujete očetovo okolico pred nepotrebnimi pravdami, kajti, če bo oče omejeno preklčan ne bo več mogel sam vlagati tožb, ampak le po oskrbniku.

Plača za služkinje. V. Z. S. — Stvar dogovora je, da se služkinja in gospodinja zedinita za mesečno plačo. Uredba o minimalnih mezdah za delovna razmerja služkinj — gospodinjskih poslov ne pride v poštev. Za te velja še vedno narredba pokrajinske vlade za Slovenijo iz leta 1921.

Brzoparilnike, gnojilne črpalke, Gama,

s 10 letno garancijo nudi

Podržaj Ciril, lg 147

pri Ljubljani

Dušenj paradizniki. Paradiznike razrežem na debele rezine. Rezine zložim v kozico, v kateri sem razbelila prav malo masti ali presnega masla. Paradiznike potresem s soljo, s sesekljano čebulo in sesekljanim zelenim peteršiljem. Kozico pokrijem in pražim jed 20 minut. Gotovo jed denem na eredo krožnika, okrog pa naložim kuhanega in dobro zmečkanega, nezabeljenega krompirja. Krompir zajemam z žilico in kakor jajčka pokladam okrog paradiznika.

Preizkušena redilna prašek

»REDIN« za prašiče

Pri malih prašičkih pospešuje Redin prašek hitro rast, krepi kosti in jih varuje raznih bolezni. Večji prašiči pa se čudovito hitro redijo in dobro probavljajo. Zadostuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zavitek L 6,- po pošti L 10,-, 3 zav. po pošti L 22,-, 4 zav. po pošti L 32,-. Mnogo zahvalnih pism. Poslite: Pravi »REDIN« se dobi samo s gornjo sliko.

Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ul. 1
Na deželi pa zahtevajte Redin pri Vašem trgovcu ali »drugim, ker si prihranite poštnino. Naročniki iz province Trieste in Gorizije morajo poslati denar vnaprej.

Mali oglasnik

V Domoljubu se zaračunajo mali oglasi po besedah, in sicer plača tisti ki išče službo L 0.20 za besedo; v ženskih oglasih in dopisih beseda L 1,-; v vseh drugih oglasih stane beseda L 0.80. Vsem oglasom se prišteje še oglasni davek. Najmanjši znesek L 7,-, za ženski oglas L 20,-. Redni Domoljubovi naročniki plačajo polovico manj pri oglasih gospodarskega značaja.

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Služkinjo

za kmetijska dela — sprejemem. Martin Hočevar, Zg. Hrušica 12. pri Ljubljani.

Smrekovo čreslo

lepo, zdravo suho in ježice kupi vsako količino usnjarna Lavrič J., št. Vid pri Štiteni, Ljubljana.

Hlapca

vajenega vseh kmetijskih del sprejemem. — Nastop takoj. Franc Babnik, Zg. Kačelj 35.

Hlapca

za kmetijska dela, sprejemem. Perko Vodnikova št. 111. Ljubljana.

Hlapca

za vsa kmetijska dela, isčem. Služba takoj. — Cerne Jože, Vodnikova 133.

Hlapca

na kmetijsko, sprejemem takoj. Plača 300 ltr. Zobjek Franc, Rudnik št. 13, pri Ljubljani.

Fige in grozdje

nudi najceneje franko Ljubljana in franko Radobova vas, Sever & Komp., Ljubljana, Gosposvetska cesta 5.

Čevljar pomočnika

za mešana dela, sprejemem z vso oskrbo na stalno delo. Ponudbe v upravi »Domoljuba« pod »Na deželo« 3261.

Trgovina z zdravilnimi rastlinami na Madžarskem

Madžarska zveza za izvoz zdravilnih rastlin je objavila, da je znašal L 1940 pridelek zdravilnih rastlin 4238 ton, prejšnje leto pa 2574 ton. Od tega je prišlo 1660 (620) ton na gojene, 2578 (1954) ton pa na divje rastoče zdravilne rastline, ki so jih nabrali v deželi. Vrednost leta 1940 izvoženih zdravilnih rastlin je bila skoraj 10 milijonov pengö. Večino izvoza madžarskih zdravilnih rastlin prevzema Nemčija, precej pa tudi skandinavske dežele in Švica. Leta 1940 so bili izdelki madžarske lekarniške industrije vredni okrog 33, lani pa nad 40 milijonov pengö.

LJUDSKA

POSJOJILNICA

V LJUBLJANI

zadruga z neomejenim jamstvom v lastni palači v Ljubljani, Miklošičeva cesta 6 nasproti hotela Union

Posojilnica je bila ustanovljena leta 1895.

sprejema hranilne vloge v vsaki višini in jih najugodnejše obrestuje, daje posojila na vknjižbo in proti poročstvu

»Domoljub« stane 20 lir za celo leto, za inozemstvo 30 lir — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inserate in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: št. 40-04. Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Košiček. — Za Ljudsko tiskarno: Jože Kramarič.